

LİBERAL PARTİ

TÜZÜĞÜ

BU TÜZÜKTEKİ DEĞİŞİKLİKLER LİBERAL PARTİ BİRİNCİ
OLAĞANÜSTÜ KONGRESİ TARAFINDAN 16 ŞUBAT 2025 TARİHİNDE
KABUL EDİLMİŞTİR.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	7
KURULUŞ, AMAÇ ve İLKELER.....	7
Amaç:	7
Kapsam:	7
Dayanak:	7
Siyasi Partinin Adı:	7
Kuruluşun Temel Dayanakları:	7
Partinin Genel Merkezi ve Amblemi:	7
Partinin Temel Amaçları:	8
İKİNCİ BÖLÜM.....	10
ÜYELİK.....	10
Parti Üyesi Olabilme Şartları:	10
Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler:	10
Üyelik Başvurusunun Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlemi:	11
Genel Merkez Üye Kayıt Yetkisi ve Üye Yazım Kütüğü:.....	11
Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü:.....	11
Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği:	12
Üye Kimlik Belgesi:	12
Üyenin Hak ve Sorumlulukları:.....	12
Üyeliğin Sona Ermesi:	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	14
PARTİ TEŞKİLATI KADEME VE ORGANLARI	14
Teşkilat Yapısı ve Teşkilat Kademeleri:	14
Teşkilat Kademe Organları:	14
(a) Genel Merkez Teşkilatı;.....	14
(b) İl Teşkilatı;.....	14
(c) İlçe Teşkilatı;.....	15
(ç) Yan Kuruluşlar:	15

(d) Gruplar (S.P.K. md.22-28):	15
(e) Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilcilikleri:	15
(f) Yurt Dışı Temsilcilikleri(S.P.K. md.7.31):	15
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	16
TEŞKİLAT KADEME ORGANLARININ OLUŞUMU, GÖREV VE YETKİLERİ..	16
İLÇE TEŞKİLATI.....	16
İlçe Kongresi(İlçe Genel Kurulu):	16
(1) İlçe Kongresinin (İlçe Genel Kurulu) Delegeleri:	16
(2) İlçe Kongresi (İlçe Genel Kurulu) Delegelerinin Seçimi:	16
(3) İlçe Başkanı:	17
(4) İlçe Yönetim Kurulu:.....	17
(5) İlçe Başkanlık Kurulu:	17
İL TEŞKİLATI.....	17
İl Kongresi(İl Genel Kurulu):.....	17
(1)İl Kongresinin (İl Genel Kurulu) Delegeleri:	18
(2) İl Başkanı:	18
(3) İl Yönetim Kurulu:	18
(4)İl Başkanlık Kurulu:	18
(5) İl Disiplin Kurulu:.....	18
İl ve İlçe Kongrelerine (İl ve İlçe Genel Kurulları) İlişkin Ortak Hükümler.....	18
İl ve İlçe Kongrelerinde (İl ve İlçe Genel Kurulları) Yapılacak Seçimler ve Adaylık ile Seçimlerle İlgili İtiraz:	20
İl ve İlçe Kongrelerinin (İl ve İlçe Genel Kurulları) Olağanüstü Toplanması:	21
İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Teşkili, Görevleri ve Görev Bölümü:	21
İl, İlçe Yönetim Kurulunun Yapamayacağı İşler:	23
Yönetim Kurullarının Toplantıları ve Karar Nisabı:	23
Yönetim Kurulları Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma:	23
Görevden El Çektirme Nedenleri ve Usul ve Esasları (S.P.K. md.19/5):	24
Kurucu Yönetim Kurulları:	25

MERKEZ TEŞKİLATI.....	25
Büyük Kongre(Büyük Genel Kurul):	25
Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) Delegeleri:.....	25
Olağan Büyük Kongre (Olağan Büyük Genel Kurul) ve Gündemi:.....	26
Olağanüstü Büyük Kongre (Olağanüstü Büyük Genel Kurul):.....	26
Büyük Kongrenin (Büyük Genel Kurul) Açılışı ve Kongre Divanı:	27
Büyük Kongrenin (Büyük Genel Kurul) Çalışmaları:	27
Büyük Kongrede (Büyük Genel Kurul) Adaylık ve Seçimler:	28
Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) Seçimleri İle İlgili İtiraz:	29
Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)’nın Oluşumu ve Çalışma Esasları:	29
Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)’nın Görev ve Yetkileri:	30
Merkez Disiplin Kurulu (MDK):.....	32
Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları Seçimi ve Görev Süresi:.....	32
Genel Başkanın Görev ve Yetkileri:	32
Genel Başkan Yardımcıları:	33
Başkanlık Divanı (BD):	34
Başkanlık Divanı (BD)’nın Görev ve Yetkileri:	35
YÜKSEK İSTİŞARE KURULU:	35
YAN KURULUŞLAR:.....	36
Kadın ve Gençlik Kolları:	36
Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine ilişkin Ortak Hükümler:.....	36
Kadın ve Gençlik Kollarının Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri ile Görevden Alınmaları:	37
Parti Teşkilatının Diğer Yan Kuruluşları:	37
BEŞİNCİ BÖLÜM	38
PARTİ GRUPLARI.....	38
TBMM PARTİ GRUBU (S.P.K. md. 22).....	38

TBMM Parti Grubunun Oluşumu, Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi:	38
Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi ile Grup Üyelerinin Görevleri:	38
TBMM Grubunda Gizli Oylama Konuları ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği:	38
İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Grupları ile Bu Gruplara İlişkin Ortak Hükümler:	39
ALTINCI BÖLÜM:	40
PARTİ DİSİPLİN KURULLARI:	40
İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri:	40
Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'nın Oluşumu ve Görevleri:	40
TBMM Grup Disiplin Kurulu (GDK)'nın Oluşumu ve Görevleri:	41
Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri:	41
Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler:	41
Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi:	42
Disiplin Suç ve Cezaları (S.P.K. md. 53/1):	43
Disiplin Suç ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler	44
Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı:	44
Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk (S.P.K. md. 59) :	44
Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı (S.P.K. md. 57):	45
Disiplin Cezalarının Af Yetkisi (S.P.K. md. 58):	45
YEDİNCİ BÖLÜM	46
GENEL VE YEREL SEÇİMLER	46
Seçimler ve Adaylar	46
Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi:	46
Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme:	46
Aday Tespit ve Sıralama Usulleri:	46
Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması:	47
Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (S.P.K. md. 36/son):	47
Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri	48

Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme:.....	48
Yerel Seçimlerde Aday Tespit ve Sıralama Usulü:	48
Yerel Yönetimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması:	48
Ortak Hükümler	49
Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (S.P.K. md. 40/4):.....	49
Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu:	49
Seçim İşleri Yönetmeliği:	49
SEKİZİNCİ BÖLÜM	50
MALÎ HÜKÜMLER	50
Partinin Gelirleri (S.P.K. md. 61):.....	50
Gelirlerin Sağlanması Usulü (S.P.K. md. 69):	51
Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul (S.P.K. md.70) ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (S.P.K. md.71):	51
Bütçe ve Kesin Hesap (S.P.K. md. 73).....	52
Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması:	52
DOKUZUNCU BÖLÜM.....	53
TEFTİŞ VE DENETİM.....	53
Teftiş ve Denetim Amacı, Denetim Yetkisi ve Görevi ve Parti Müfettişleri:	53
ONUNCU BÖLÜM.....	54
PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, ARAŞTIRMA KURULLARI, KOMİSYONLAR	54
Parti Danışma Meclisi ve Üyeleri:	54
İl ve İlçe Danışma Meclisleri (Divanları) ve Üyeleri:	54
Genel Başkan Danışmanları:	55
Araştırma Kurulları, Komisyonlar, Büro ve Merkezler	55
ON BİRİNCİ BÖLÜM	56
HÜKÜMET FAALİYETLERİ (S.P.K. MD. 28)	56
Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi Alma ve Koalisyondan Ayrılma:	56
BD Üyesinin Hükümet Üyeliği ve Partili Bakanlar Hakkında Parti içi Güven Oylaması:	56

ONİKİNCİ BÖLÜM	57
PARTİ DEFTERLERİ (SPK MD.60)	57
Parti Teşkilatlarının Tutacağı Defterler:	57
ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM	58
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER.....	58
Yetki ve Görev Devri, Yetki Sınırı:	58
Parti İçi Referandum:	58
Organlarda Görev Alanların İlgili Resmi Mercilere Bildirimi (S.P.K. md.33):	58
Tüzük ve Program Değişikliği Yapılması (S.P.K. md. 14):	58
Parti İçi Yönetmeliklerinin Hazırlanması:	58
Parti Kapanması (S.P.K. md. 109, 110):.....	59
Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu:	59
Kurucular Kurulu Üyeleri (S.P.K. md.14/8):.....	59
ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	60
GEÇİCİ HÜKÜMLER	60
Kurucular Kurulunun Görev ve Yetkileri:	60
Kademe Organlarının Oluşumunda Organların üye Sayıları:	60
Kurucular Kurulunun Çalışma Usulü:	60
Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği:	60
Kuruluşta Üye Yazım Yetkisi:	60
Kadın ve Gençlik Kollarının Kuruluş Oluşumu:.....	60
ONBEŞİNCİ BÖLÜM	61
SON HÜKÜMLER	61
Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller:.....	61
Yürürlük:	61
Yürütme:	61

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ, AMAÇ ve İLKELER

Amaç:

MADDE 1- Bu Tüzük, Liberal Parti'nin düzen ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam:

MADDE 2- Bu Tüzük, Liberal Parti'nin, amblemini, partinin temel dayanaklarını ve amaçlarını, partiye üyelik şartlarını, parti teşkilat ve kademelerini, kurullarının teşkilini, kongre düzenleme esaslarını, partinin yan kuruluşlarını, disiplin suç ve cezalarına ilişkin düzenlemelerini, adaylık seçim şartlarını, partinin gelir ve giderlerini, teftiş ve denetim usullerini, kurucular kurulu üyelerinin teşkiline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak:

MADDE 3- Bu Tüzük, Siyasi Partiler Kanunu'nu (S.P.K.) hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Siyasi Partinin Adı:

MADDE 4- Partinin adı **LİBERAL PARTİ** dir. Liberal Parti'nin kısaltılmış adı **LP** dir.

Kuruluşun Temel Dayanakları:

MADDE 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat ile T.B.M.M. tarafından onaylanmış uluslararası belgeler çerçevesinde, tüzüğü ve programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir oluşumdur.

Partinin Genel Merkezi ve Amblemi:

MADDE 6-(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Partinin adı **Liberal Parti** kısa adı **LP** 'dir. Partinin amblemi; etrafında parlament mavisi çember olan beyaz zemin üzerine; hafif açık iki kanadında sekiz tane beyaz beneği, kafasında iki tane anteni olan parlament mavisi renkli "UĞUR BÖCEĞİ" ve altında çember içerisinde kalacak şekilde parlament mavisi renkle **Liberal Parti** yazısından ibarettir. Belirtilen Parti Amblemi aşağıdadır.

Partinin Temel Amaçları:

MADDE 7- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

Liberal Parti'nin temel amaçları şunlardır:

- (1) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü savunmayı ve korumayı amaçlar.
- (2) Toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına dayalı ve insan odaklı olarak demokratik laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetini korumayı ve yüceltmeyi amaçlar.
- (3) "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesini bütün unsurları ile hâkim kılmayı, çok partili demokratik yapı içerisinde yaşamayı ve vatandaşını yaşatmayı esas alır. "İNSANI YAŞATKI DEVLET YAŞASIN" sözünü rehber kabul eder.
- (4) Halka hizmetin devletin temel ilkesi olduğuna inanır. Milli refahı yükselterek, yükselen milli refahtan, her yurttaşın eşit olarak faydalanmasını sağlayacak sosyal adalet ve sosyal güvenlik sistemlerini gerçekleştirerek, liberal bir yapı içerisinde işsizliği, fakirliği, çaresizliği, cehaleti kaldırmayı, sosyal hukuk devletinin bir görevi olduğuna inanır.
- (5) Türk Milletinin yönetim biçiminin Cumhuriyet olduğuna, egemenliğin kayıtsız şartsız milletimize ait olduğuna inanır. Millet adına egemenlik yetkisi kullanan kurumların ve kişilerin gözetmeleri gereken en üstün gücün ise 'hukukun üstünlüğü ilkesi' olduğunu savunur.
- (6) İnsanların farklı inanç, düşünce, ırk, dil, ifade etme, örgütlenme ve yaşama hakkı gibi doğuştan var olan tüm özgürlüklere sahip olduklarını, bu farklılıkların ayrışma değil, pekiştirici kültürel zenginliğimiz olduğunu kabul eder. Doğuştan var olan bu pekiştirici zenginliklerimizin de, laik, sosyal, demokratik hukuk devleti içerisinde birlikte yaşayacağına ve yaşatacağına inanır.
- (7) İnsanların inandıkları gibi yaşama, düşündükleri gibi ifade etme haklarının tartışılmaz olduğunu, inanç ve düşüncenin hukuka uygun olarak kullanan bireylere ve sivil toplum kuruluşlarına ait bir hak ve yetki olduğunu, bu çerçevede her bireyin her kurumda ve yaşamın her alanında eşit ve ortak hakları bulunduğunu, dolayısıyla devletin, hiçbir inanç ve düşünceden yana veya karşı tutum sergilememesi gerektiğini, Anayasamızda yer alan laiklik ve kanun önünde eşitlik ilkelerinin, bu anlayış ve bakışın güvencesini teşkil ettiğini kabul eder. Devletin ve parti tüzel kişiliğin bu alanda yüklenebileceği işlevin, sadece hak kullanımlarını sağlayıcı ve güvence altına alıcı özgür ortam hazırlamaktan ibaret olması gerektiğini kabul eder.
- (8) Millet adına egemenlik yetkisi kullanan yasama, yürütme ve yargı erkleri ile devlet şeması içinde kamusal işlev gören bütün kişi, kurum ve kuruluşların; yetki kullanımlarında ve görev ifa etmelerinde, Anayasamızda yer alan hukuk devleti normlarına uygunluğu gözetmeleri gereğini vurgular ve bu gerekliliğe uygunluğu, meşruiyetin esası kabul eder. Demokratik rejimin tehlikede olduğunu dile getirmek yeterli olmaz, tespit edilmiş olan probleme çözüm getirmek gerekir. Yani, çözüm yollarını bularak, onları uygulayacak olan insanları işbaşına getirmek gerekir; bu da liyakat sahibi insanlar ile gerçekleşir.
- (9) İnsanın insanca yaşama şekli olan, sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesine özel önem verir. Ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas kabul eder. Piyasa ekonomisinin tüm kurum ve kuralları ile tesisini amaçlar. Devletin ekonomi içindeki rolünü, düzenleyici ve gözetici olarak görür. Gelir dağılımındaki dengesizliği ve işsizliği, ülkemizin en önemli sosyoekonomik sorunu olarak kabul eder. Küreselleşmenin meydana getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve beraberinde getirdiği olumsuzluklardan korunmak amacıyla gereken yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini savunur.
- (10) Aileyi, toplumun temeli kabul eder. Aile kurumunun; milli değerlerimizin, duygularımızın, düşüncelerimizin ve ülkemize has örf, adet ve geleneklerimizin yaşatılarak yeni kuşaklara aktarılmasında en temel, en vazgeçilmez sosyal bir kurum olduğuna inanır.

(11) Herkesin ve özellikle gençliğin; her yönden güvenli bir Türkiye sevdalısı olma ülküsüne bağlı, bireyler olmalarını, bu nedenle her düzeyde özgür, bilgi toplumu yolunda bilimsel araçlarla ve ilmi verilerle donatılmış bir eğitim, öğretim ve öğrenim anlayışını hayata geçirmeyi amaçlar.

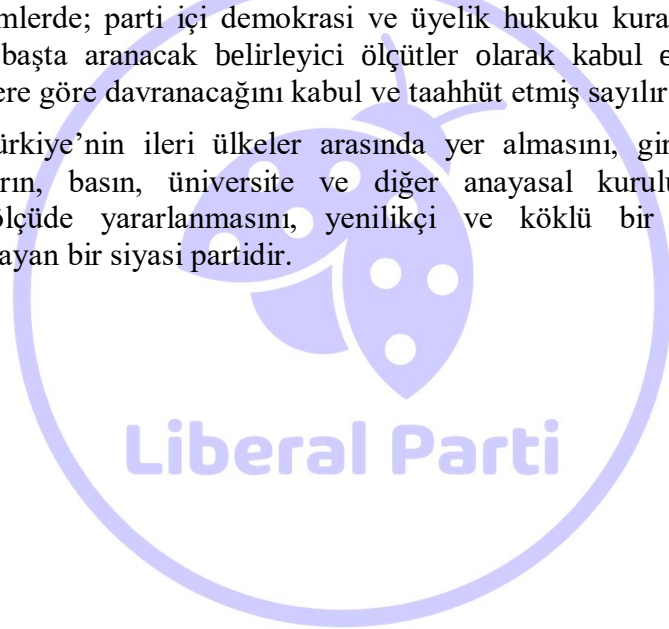
(12) Temsili demokrasinin çoğulcu, katılımcı ve yarışmacı niteliğini benimser. Bu özelliklerin hayata geçirilmesinde verimli, kaliteli ve denetimli bir kamu yönetiminin kurulmasında ve sürdürülmesinde, sivil toplum örgütlerinin önemine ve vazgeçilmezliğine inanır Referandumu, halkımızın yönetim sürecine katılımını temin için etkili bir yöntem olarak benimser.

(13) İçte ve dışta güçlü duruşun ekonomiyle birlikte adaletle mümkün olacağına inanır. Adil yargılanma hakkını ve hak arama özgürlüğünü, bütün unsurları ile gerçekleştirmeyi, ülkemizi, onun sahibi olan insanlarımız için yaşanılır hale getirmeyi, kuvvetler ayrılığı ilkesini ve her halükarda milletin, ülkenin ve devletin bölünmez bütünlüğünü ve devletin bağımsızlığını ve üniter yapısını korumayı amaçlar.

(14) Liberal Parti bütün faaliyetlerinde dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle, vatandaşlar arasında ayırım gözetmeyi reddeder.

(15) Parti tüzüğü ve programı, genel başkan dâhil, partinin bütün organlarını ve her üyeyi bağlar. Partiye üye olmak ve görev üstlenmek; partinin amaç ve hedeflerini benimsemek demektir. Partili hiçbir görevli partinin amaç ve hedeflerine aykırı davranış ve çalışma içine giremez Partideki görevlendirme ve seçimlerde; parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek liyakat, ehliyet ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Üye olan herkes, çalışmalarında bu ilkelere göre davranacağını kabul ve taahhüt etmiş sayılır.

(16) Liberal Parti, Türkiye'nin ileri ülkeler arasında yer almasını, girişimci sektörün, silahlı kuvvetlerin, sendikaların, basın, üniversite ve diğer anayasal kuruluşların liberal değişim programından aynı ölçüde yararlanmasını, yenilikçi ve köklü bir değişim programı ile gerçekleştirmeyi amaçlayan bir siyasi partidir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÜYELİK

(S.P.K. md: 6, 11, 12)

Parti Üyesi Olabilme Şartları:

MADDE 8- Siyasi Partiler Kanunu'nun 11'inci maddesinde ve diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

- (1) Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini, parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden,
- (2) 18 yaşını bitirmiş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan,
- (3) Başka bir siyasi partide üyelik kaydı bulunmayan,
- (4) Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes Liberal Parti üyesi olabilir.
- (5) Milletvekili ve mahalli idareler seçimlerinde, parti üyesi olmaksızın, parti listelerinde yer alanlar, seçimleri kazandıkları takdirde, kendiliğinden parti üyesi olurlar.

Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler:

MADDE 9-(Değişik: 16.2.2025 günlü 1. Olağanüstü Kongre kararı)

- (1) Üyelik başvurusu, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına, imzalayacağı Üye Kayıt Formu (ÜKF) ile yapılır. Elektronik ortamda veya parti web sitesi, parti medya hesaplarından müracaatla da üyelik başvurusunda bulunulabilir. Üyelik başvurusuna ilişkin diğer usul ve esaslar üye kayıt yönetmeliği ile düzenlenir.
- (2) Üyelik başvurusunda bulunmadan Parti organlarında görev alanlar ile milletvekilliğine, belediye başkanlığına, belediye veya il genel meclisi üyeliğine seçilenler, il veya ilçe kurucu başkanı, il veya ilçe kurucu yönetim kurulunda görev alanlar hakkında üyelik işlemi yapılır.
- (3) Genel Merkeze, il yönetimine, yurtdışı temsilciliğe, ikametinin dışındaki bir yer yönetimine yapılan üyelik başvuruları, ilgili ilçe başkanlığına gönderilir.
- (4) Üyelik başvurusu İlçe Yönetim Kurulu tarafından otuz (30) gün içinde karara bağlanır, köy ve mahalle esasına göre üyelik kaydı yapılır ve ilgiliye bildirilir. Bu süre içinde karara bağlanmayan müracaat, kabul edilmiş sayılır. Reddedilen üyelik başvurusuna karşı on beş (15) gün içinde bir üst kademe nezdinde itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.
- (5) Parti üyeliğinden istifa edenler yeniden üyelik başvurusunda bulunabilirler.
- (6) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK), Kurucular Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu (MDK) üyeleri ile milletvekilliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı görevlerini yürütmekte iken Parti üyeliğinden istifa edenlerin yeniden üyeliğe kabulü, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) kararı ile olur.
- (7) Her üyenin bir tek üyelik kaydı olur. İkameti değişen üye, üyeliğinin naklini talep edebilir. Üyelik için müracaatta bulunanlardan parti teşkilatının kurulu olmadığı ilçelerde ikamet edenler, kendi üyelik kayıtlarının yapılmasını istedikleri ilçe teşkilatını beyan edebilirler.
- (8) Henüz parti teşkilatının kurulmadığı ilçelerde ikamet edenlerin üyelik müracaatları Genel Merkez tarafından koordine edilerek, bağlı olduğu ilde kurulu diğer ilçe teşkilatlarından birine geçici kayıt yapılır. Diğer ilçeler de kurulu değilse, Genel Merkez tarafından belirlenecek bir ilçe

teşkilatına kaydı yapılır, ikamet edilen ilçe teşkilatı kuruluşunun tamamlanmasını müteakip ikamet ilçe teşkilatına üyenin nakil işlemi yapılır.

Üyelik Başvurusunun Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlemi:

MADDE 10- (1) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Partiye üye olmak isteyen kimse Üye Kayıt Formu (ÜKF)'nu doldurarak ikametgâhının bulunduğu parti ilçe başkanlığına verir. Bu formlar, İlçe teşkilatının kurulu olmadığı durumlarda, bağlı il başkanlığının koordinesinde, İl'e bağlı ve teşkilatı kurulu diğer ilçe başkanlıklarına da verilebilir. Üyelik müracaatları elektronik ortamdan da yapılabilir. Parti teşkilat ve kademelerini atlayarak yapılan web sitesi, parti hesapları vb. elektronik ortamdan iletilen üyelik müracaatları Genel Merkez tarafından koordine edilerek yerine getirilir. Parti ilçe yönetim kurulu, üyelik başvurusunu en geç otuz (30) gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmişse; üyelik kaydı, karar tarihi ve sırasına göre 'üye kayıt defterine' işlenir. Talep reddedilmişse; bu karara karşı ilgili kişi on beş (15) gün içinde İlçesinin bağlı bulunduğu İl Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler, on beş (15)gün içinde karara bağlar. Bu karar parti içi işlemler için kesindir.

(2) Başkanlık Divanı re'sen veya müracaat üzerine süreye bakılmaksızın üye kayıtları konusunda nihai kararı vermeye yetkilidir.

(3) Kadın ve gençlik kollarına üye kaydı için de birinci fıkradaki hükümler uygulanır. Gençlik kollarına yaşları 18–29 arasında bulunan T.C. vatandaşları üye olabilir. Aynı kişinin, partide birden fazla üyelik kaydı olamaz. İkametgâh yasal olarak değişmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz.

(4) Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan genel merkez, il yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname/üye kayıt formu ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir.

(5) Partinin üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları geçersizdir. Böyle kayıtlar, Genel Merkez Genel Sekreterliğince üye listesinden çıkarılır.

Genel Merkez Üye Kayıt Yetkisi ve Üye Yazım Kütüğü:

MADDE 11- (1) T.B.M.M. üyesi olanların ve partiye kabullerinde fayda görülenlerin üyeliği, SPK ve ilgili mevzuata göre engel bir hali yoksa Genel Başkanın kararıyla yerine getirilir. Genel Merkezce kayıtları yapılan üyelerin üye kayıt formları ikamet ettikleri ilçe merkezlerine gönderilir.

(2) Tüzüğe ve ilgili mevzuata göre yapılan üye kayıtları, Parti Genel Merkezinde dosyalama ile oluşturulacak bilgi işlem merkezinde kayda alınır. Bu dosyalama; ilçe, il ve ülke genel toplamını ayırt edecek şekilde yapılır. Alt kademeler ile bu merkezdeki kayıtların denkliği, her altı ayda bir yapılacak karşılaştırma ile sağlanır. Üyelikle ilgili parti içi uyuşmazlıkların çözümünde Genel Merkez kayıtları esas alınır. E-Teşkilat kurulduğunda, ilçe üye kayıt defterleri esas alınarak usul ve esasları Genel Merkezce hazırlanacak yönerge ile elektronik veri tabanı üzerinde il ve ilçe ölçeğinde mahalle, köy ve sandık esasına göre arşivlenir.

Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü:

MADDE 12- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1)Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kuruluna başvuru ve bu kurulun olumlu kararından sonra il yönetim kurulunca karara bağlanır. Ret kararı verilmesi halinde, ilgili kişi kararın kendisine bildirimini takip eden on beş (15) gün içinde Başkanlık Divanı'na itiraz edebilir. Bu madde ile ilgili Başkanlık Divanı'nın vereceği kararlar kesindir.

(2) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Yasal zorunlu bir neden olmaksızın, Kurucular Kurulu, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK), Merkez Disiplin Kurulu (MDK) üyeliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile partili milletvekilliğinden istifa etmiş olanların yeniden parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar Merkez Karar ve Yürütme Kurulu (MKYK)'na aittir.

Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği:

MADDE 13- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Sürekli yurt dışında bulunan Türk vatandaşları üyelik başvurularını, Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri il ve ilçe başkanlıklarına Üye Kayıt Formu (ÜKF) vererek veya yurtdışı ikamet yerlerinden posta, elektronik posta ile ulaştırarak veyahut da yurt dışı ikametlerinden parti web sitesi, parti hesapları vb. elektronik ortamda üyelik müracaatında bulunarak yapabilirler. Başvuru yanında, ayrıca yurt dışında devamlı oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye'ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir. Türkiye'de sürekli ikamet adresi yoksa beyan ettiği ilçe teşkilatına üye kaydı yapılır. Yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, bulundukları yerde Partinin temsilciliği varsa, bu temsilcilik aracılığıyla da üyelik başvurusunda bulunabilirler.

Üye Kimlik Belgesi:

MADDE 14- İlçe yönetim kurulu, parti üyeliğine kabul ettiği kişiye, şekli genel merkezce belirlenmiş üye kimlik belgesi verebilir. Bu belge, parti üyeliğini ispat dışında bir amaçla kullanılamaz. İkametgâhı değişen üyenin üyelik nakli yapılarak, o ilçe başkanlığından yeniden üye kimlik belgesi verilebilir.

Üyenin Hak ve Sorumlulukları:

MADDE 15- (1) Parti üyeleri; parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan parti tüzüğü ile parti programı ve yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile Anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesince çalışmalar yapar ve yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar. Parti üyeleri parti içi toplantılara katılırlar. Düşünce ve dileklerini bildirme, kongre delegelerine ve parti organlarına aday olma, seçildikleri takdirde görev alarak çalışma, her türlü seçme ve seçilme haklarına sahiptirler. Parti üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal hak ve özgürlüklerin sağlanmasıyla mümkün olacağı bilinci içinde hareket ederler. Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı, feragat ve ahlak kurallarına dayanan bir fikir ve ideal beraberliğini oluşturmanın ve sürdürmenin gereğine inanır. Bağlı oldukları kademelerde partinin gelişmesi ve parti meseleleri ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıkça bildirir ve parti ilkelerini anlatmaya, uygulamaya ve geliştirmeye çalışırlar. Partinin katıldığı her türlü seçimlerde partinin ve partili adayların kazanması için çalışmayı ve oy vermeyi görev sayarlar.

(2) (Değişik: 16.2.2025 günlü 1. Olağanüstü Kongre) **Liberal Parti üyelerinin hakları şunlardır:**

(a) Partinin tüm organlarında veya kurullarında görev almak üzere aday olmak, aday gösterilmek, görev almak,

(b) Delege seçilmek, parti içi seçimlerde oy kullanmak,

(c) Partinin tüm zemin ve etkinliklerinde görüş ve düşüncelerini özgürce açıklamak, soru yöneltmek, bilgi istemek, eleştiri ve önerileriyle katkıda bulunmak,

(ç) Parti içi demokrasinin uygulanmasını talep etmek,

(d) Parti politika, yönetim, karar ve uygulamaları hakkında düzenli olarak bilgilendirilmek,

(e) Parti üyeliğinden ve parti çalışmalarından dolayı tehdit, saldırı veya iftiraya maruz kalma, ceza veya tazminat davasına muhatap olma gibi durumlarda Partiden destek talep etmek,

(3) (Değişik: 16.2.2025 günlü 1. Olağanüstü Kongre) **Üyelerin sorumlulukları şunlardır:**

(a) Partinin Tüzük, Program ve amaçlarına bağlı kalmak, bunları her zeminde ve ortamda savunmak, anlatmak,

(b) Parti organları veya makamları tarafından alınan kararlara uymak, bu kararların uygulanmasında görev almak ve Partinin vereceği görevleri içtenlikle yerine getirmek,

(c) Parti çalışmalarına aktif olarak katılmak, Parti tarafından verilecek eğitim programlarına iştirak ederek bilgilenmek ve kendini geliştirmek,

(ç) Hizmet ve faaliyetlerinde etik ilkelere uygun davranmak,

(d) En az 20 TL tutarında giriş; en az 200, en fazla 4000 TL tutarında yıllık üyelik aidatını ödemek,

(e) Yapılan yazılı tebligata rağmen aidatının tamamını veya bir kısmını ödemeyen üye delege seçilemez ve yönetim organlarında görev alamaz.

Üyeliğin Sona Ermesi:

MADDE 16- (1) Parti üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartı ile;

(a) Ölüm,

(b) İstifa,

(c) Başka partiye üye olmak, üye olmasa bile başka partide görev almış olmak,

(ç) Disiplin Kurulu kararı ile partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona erer.

(2) Böyle bir durumda, ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı olarak ilgilinin üye kayıt defterine işler, ilgili kademe ve makamlara bildirir. Üyelikten istifa ile belgelenmiş olmak için istifanın ya noter aracılığı ya da yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir.

(3) Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir.

(4) İlçe başkanlığı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar. İlgili kişi kaydın silinmesi kararına karşı on beş (15)gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun ret kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren on beş (15)gün içinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'na itirazda bulunulabilir. MKYK'nın vereceği karar parti içi işlemler bakımından kesindir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLATI KADEME VE ORGANLARI

(S.P.K. md.13-21)

Teşkilat Yapısı ve Teşkilat Kademeleri:

MADDE 17-

(1) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Liberal Parti teşkilatı, tabandan Genel Merkeze kadar Partiyi meydana getiren tüm üyelerin Partinin amaçlarını ve ilkelerini hayata geçirmek üzere kurdukları yapıdır. Partinin tabanından tavanına zorunlu ve ihtiyari birimlerinin tümü, parti teşkilatlarını oluşturur.

(2) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Parti teşkilatı, ülkemizin yönetim yapısına uygun olarak belde, ilçe, il ve Genel Merkez teşkilatları ile belediye meclisi, il genel meclisi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi parti gruplarından oluşur. Ayrıca, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından kurulmasına karar verilmesi halinde kadın ve gençlik kolları teşkilatları Genel Merkez ile belirlenen il ve ilçelerde kurulur.

(3) Teşkilatlar, idari ve yerel taksimata göre oluşturulur. Bir idari birim içinde aynı düzeyde ve nitelikte birden fazla teşkilat kurulamaz. Yardımcı kuruluşlar, siyasi eğitim, bilgilenme ve bilgilendirme amaçlı irtibat büroları veya lokaller ile mülki ve idari yapıya göre kurulmuş teşkilata bağlı köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri ve internet gibi teknolojik araçlarla donanımlı ve çalışma ve tanıtım yerleri oluşturulabilir.

Teşkilat Kademe Organları:

MADDE 18- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Parti teşkilatı, aşağıda yazılı teşkilat kademe organlarından oluşur.

(a) Genel Merkez Teşkilatı;

1. Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul),
2. Genel Başkan,
3. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK),
4. Başkanlık Divanı (BD- Genel Başkan Yardımcıları),
5. Merkez Disiplin Kurulu (MDK),
6. Yüksek İstişare Kurulu (YİK).

(b) İl Teşkilatı;

1. İl Kongresi (İl Genel Kurulu),
2. İl Başkanı,
3. İl Yönetim Kurulu,
4. İl Başkanlık Kurulu,
5. İl Disiplin Kurulu,

(c) İlçe Teşkilatı;

1. İlçe Kongresi (İlçe Genel Kurulu),
2. İlçe Başkanı,
3. İlçe Yönetim Kurulu,
4. İlçe Başkanlık Kurulu.

(ç) Yan Kuruluşlar:

1. Kadın Kolları,
2. Gençlik Kolları,
3. Genel Komisyonlar,
4. Diğer Yan Kuruluşlar (gerek görülen yerlerde MKYK kararı ile ilçe il ve genel merkez teşkilatına bağlı olarak diğer yan kuruluşlar kurulabilir).

(d) Gruplar (S.P.K. md.22-28):

1. TBMM Parti Grubu,
2. İl Genel Meclisleri Parti Grupları,
3. Belediye Meclisleri Parti Grupları.

(e) Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilcilikleri:

Mahalle, köy ve sandık bölgesi, parti çalışmalarının temel zeminidir. Partiyi ve parti faaliyetlerini tanıtmak, verilecek parti görevlerini yapmak üzere, ilçe yönetim kurullarınca, parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya üç (3) kişiden az olmamak üzere parti temsilci kurulları oluşturulabilir.

1. Köy ve mahalle temsilcilikleri bağlı olduğu ilçe başkanlığına bağlı olarak çalışır. Süresi de, bağlı olduğu ilçe yönetim kurulunun görev süresi kadardır.

2. İl yönetim kurulları, seçim çevresine seçim dönemlerinde veya uygun görülen zamanlarda seçim çevrelerindeki her türlü seçim çalışmalarını sevk ve idare edecek kurullar oluşturulabilir.

(f) Yurt Dışı Temsilcilikleri(S.P.K. md.7.31):

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Türkiye Cumhuriyeti'nin diplomatik ilişkisinin olduğu ve o ülkenin kendi mevzuat ve uygulamalarını dikkate alarak, Başkanlık Divanı'nın önerisi ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'nun onayı ile; AB üyesi ülkelerde, Almanya, Fransa, İngiltere (Birleşik Krallık), Avusturya, Norveç, İsveç, Finlandiya, İtalya, İspanya, Portekiz, Belçika, Hollanda, Danimarka, İsviçre, Macaristan, Bosna-Hersek, Sırbistan, ABD (USA), Kanada, Meksika, Brezilya, Arjantin, Venezuela, Uruguay, Şili, Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore, Rusya, Ukrayna, Gürcistan, Bulgaristan, Yunanistan, Irak, Suriye, İran, Ermenistan, Özbekistan, Kazakistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Afganistan, Hindistan, Pakistan, Cezayir, Fas, Tunus, Nijerya, Libya, Sudan, Somali, Suudi Arabistan, Yemen, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Ürdün, Lübnan, İsrail, Mısır, Endonezya, Malezya, Yeni Zelanda ve KKTC'de ve bu ülkelerdeki uluslararası kuruluşlar nezdinde yurtdışı temsilcilikleri kurulabilir ve kurulmuş olan yurt dışı temsilcilikleri aynı usulle kaldırılabilir. Yurtdışı temsilciliklerinin kuruluşları, amaçları, görevleri, çalışma yöntemleri, Genel Merkezle ilişkileri ve denetimleri yönetmelikle düzenlenir.

(2) Belde teşkilatı ile yan kuruluşların kuruluşu, organları, görev ve yetkileri yönetmelikle düzenlenir.

(3) Partinin amacına uygun olarak, danışma ve araştırma amaçlı kurullar, komisyonlar ve çalışma grupları kurulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TEŞKİLAT KADEME ORGANLARININ OLUŞUMU, GÖREV VE YETKİLERİ

(S.P.K. md.19-21)

MADDE 19- İlçe Yönetim Kurulu kararıyla semt, mahalle ve köy temsilcilikleri açılabilir fakat üyelikler ilçe teşkilatı üzerinden yapılır.

İLÇE TEŞKİLATI

İlçe Kongresi(İlçe Genel Kurulu):

MADDE 20- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

İlçe Kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden meydana gelir; İlçe Başkanını, İlçe Yönetim Kurulunun asil ve yedek üyelerini ve il kongresinde ilçeyi temsil edecek delegeleri seçer.

(1) İlçe Kongresinin (İlçe Genel Kurulu) Delegeleri:

(a) İlçe Kongresi, gizli oyla seçilmiş en çok dört yüz (400) delege ile tabii delegelerden meydana gelir. İlçeye kayıtlı üye sayısı o ilçe için belirlenen seçilmiş delege sayısından az ise üyelerin tamamı İlçe Kongresi delegesi sayılır. İlçeye kayıtlı üye sayısı o ilçe için belirlenmiş seçilmiş delege sayısından fazla ise İlçe Kongresinin seçilmiş delegeleri Partinin ilçe ve çevresindeki köy ve mahallelerde son genel seçimde aldığı oy sayısı esas alınmak suretiyle her mahalle ve köye verilecek kontenjana göre belirlenir. Asıl delege sayısının yarısı kadar yedek delege seçilir. Henüz genel seçime girilmeyen hallerde kayıtlı üye sayısı esas alınır. Köy ve mahallelerdeki üye sayısı delege kontenjanı verilmesi gereken oranın altında ise bu durumdaki köy ve mahallelerin diğer köy ve mahallelerle birleştirilerek delege çıkarması sağlanabilir. Delege dağılımında eksiklikler veya fazlalıklar delege tahsisinden sonra artan nüfus büyüklüğüne göre yapılan sıralama ile giderilir.

(b)(a) fıkrasına göre İlçe Yönetim Kurulu tarafından kongreden önce tespit edilecek delege dağılım listesi, İl Yönetim Kurulunun onayına sunulur ve onayı müteakip ilan edilir. İlan edilen delege listesine on (10) gün içinde yapılacak itirazları İl Yönetim Kurulu kesin olarak karara bağlar.

(c) İlçe Kongresinin tabii delegeleri İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulunun asıl üyeleri, partili İlçe Belediye Başkanı, ilçeye bağlı beldelerin partili belediye başkanlarıdır. Büyükşehir olmayan illerin partili belediye başkanları merkez ilçe kongresinin tabii delegesidir.

(ç) Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri İlçe Kongresine katılabilir, ancak delege sıfatı olmayanlar oy kullanamazlar.

(2) İlçe Kongresi (İlçe Genel Kurulu) Delegelerinin Seçimi:

(a) İlçe Kongresi delegelerinin seçimi İlçe Yönetim Kurulu tarafından düzenlenecek kongre takvimine ve köy ve mahalle esasına göre gerçekleştirilir. İlçe başkanlığı, delege seçimlerini Tüzük hükümlerine uygun olarak gerçekleştirmek üzere Parti üyeleri arasından uygun gördüklerine görev verebilir.

(b) İlçe Yönetim Kurulu, her köy ve mahallede kayıtlı parti üyelerinin listesini, Genel Merkez üye kayıtlarını esas alarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisine, köy ve mahalle temsilcisi yok ise görevlendireceği bir üyeye gönderir. Bu listeler, delege seçiminden en az on beş gün önce İlçe Başkanlığı ile ilçeye bağlı köy ve mahallelerde uygun bir yerde askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. İlanda delege seçiminin nerede, hangi gün ve saatte yapılacağı, seçimi yapabilmek için yapılacak yoklama ile toplantı için kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğunun aranacağı, salt çoğunluğun iki saat sonra da sağlanamaması halinde

mevcut üyelerin katılımı ile yapılacağı da belirtilir. Listelerin askıya çıkarıldığı, delege seçimi yapılana kadar askıda kaldığı ve askıdan indirildiği tarihleri de içerecek şekilde mahallinde düzenlenecek bir tutanakla tespit edilir.

(c) Kayıtlı üye olduğu halde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı halde listede ismi bulunan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren beş gün içinde İlçe Yönetim Kuruluna itirazda bulunulabilir.

(ç)) İtirazlar İlçe Yönetim Kurulunda iki gün içinde görüşülerek karara bağlanır. İtiraz haklı bulunursa listede gerekli düzeltme yapılır. İtiraz iki gün içinde görüşülmez veya reddedilirse itirazda bulunan, itirazını iki gün içinde İl Başkanlık Kuruluna iletebilir. İl Başkanlık Kurulunun vereceği karar kesin ve bağlayıcıdır. İl Başkanlık Kurulu itirazı haklı bulursa kararının gereği yapılır.

(d)Delege seçimlerinde gizli oy ve açık tasnif ilkesi uygulanır. Tasnif sonucunu gösteren tutanak düzenlenerek İlçe Yönetim Kuruluna teslim edilir. Tüzüğün 49 uncu maddesinde yazılı esaslar, delege seçimleri hakkında da uygulanır.

(e)Delege seçimlerine karşı seçimden itibaren üç gün içinde yapılacak itirazları iki gün içinde görüşüp kesin olarak karara bağlamaya İl Yönetim Kurulu yetkilidir.

(3) İlçe Başkanı:

İlçe Başkanı, İlçe Kongresi tarafından gizli oyla seçilir. İlçe teşkilatının başı ve temsilcisi olarak İlçe Yönetim Kurulu ile birlikte Partinin ilçe düzeyindeki faaliyetlerini planlamak, koordine etmek, yürütmek ve denetlemekle görevlidir. İlçe Başkanı, bu görevlerin gerektirdiği yetkileri de kullanır.

(4) İlçe Yönetim Kurulu:

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

İlçe Yönetim Kurulu, başkan dâhil en az beş (5) kişiden oluşur. En fazla beş (5) yedek üyeye kadar da yedek üye seçilebilir, fakat yedek üye seçme zorunluluğu yoktur.

(5) İlçe Başkanlık Kurulu:

(a) İlçe Başkanlık Kurulu, İlçe Başkanı ile yönetmelikte belirlenen sayıda İlçe Başkan Yardımcılarından meydana gelir. İlçe Başkanlık Kurulu üyeleri İlçe Başkanının İlçe Yönetim Kurulu üyeleri arasından yönetmeliğe göre belirleyeceği listenin İlçe Yönetim Kurulu tarafından onlanması suretiyle seçilir.

(b) İlçe Başkanlık Kurulu üyeleri arasındaki işbölümü İlçe Başkanı tarafından yapılır.

(c) İlçe Başkanlık Kurulu, İlçe Başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve Tüzüğün istisna hükümleri dışında katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Alınan kararlar İlçe Yönetim Kurulunun onayına sunularak oylanır.

(ç) İlçe Başkanlık Kurulu, İlçe Yönetim Kurulunca alınmış kararların uygulanmasını sağlar, İlçe Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar, İlçe Başkanının tevdi ettiği diğer işleri yapar.

İL TEŞKİLATI

İl Kongresi (İl Genel Kurulu):

MADDE 21-(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

İl Kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden meydana gelir; İl Başkanını, İl Yönetim Kurulunun ve İl Disiplin Kurulunun asil ve yedek üyelerini ve ili Büyük Kongrede temsil edecek delegeleri seçer.

(1) İl Kongresinin (İl Genel Kurulu) Delegeleri:

(a) İl Kongresi, ilçe kongreleri tarafından gizli oyla seçilmiş en fazla altı yüz delege ile tabii delegelerden meydana gelir. İlçelerin İl Kongresinde kaç delege ile temsil olunacağı, önce her ilçeye altı delegenin tahsis edilmesi, tahsis toplamının toplam kongre delege sayısından düşülmesinden sonra kalan delege sayısının Partinin son genel seçimde o ilçede aldığı oy sayısı esas alınmak suretiyle hesaplanarak tespit edilir. Henüz genel seçime girilmeyen hallerde kayıtlı üye sayısı esas alınır.

(b) İlin partili milletvekilleri, partili büyükşehir belediye başkanları, il yönetim ve il disiplin kurulu başkan ve asıl üyeleri İl Kongresinin tabii delegesidirler.

(c) Geçici il yönetim ve il disiplin kurulu başkan ve üyeleri İl Kongresine katılabilir ancak delege sıfatı bulunmayanlar oy kullanamazlar.

(2) İl Başkanı:

İl Başkanı, İl Kongresi tarafından gizli oyla seçilir. İl teşkilatının başı ve temsilcisi olarak il yönetim kurulu ile birlikte Partinin il düzeyindeki faaliyetlerini planlamak, koordine etmek, yürütmek ve denetlemekle görevlidir. İl Başkanı, bu görevlerin gerektirdiği yetkileri de kullanır.

(3) İl Yönetim Kurulu:

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

İl Yönetim Kurulu, başkan dâhil en az yedi (7) kişiden oluşur. En fazla yedi (7) yedek üyeye kadar da yedek üye seçilebilir, fakat yedek üye seçme zorunluluğu yoktur.

(4) İl Başkanlık Kurulu:

(a) İl Başkanlık Kurulu, İl Başkanının başkanlığında, yönetmelikte belirlenecek sayıda İl Başkan Yardımcılarından meydana gelir. İl Başkanlık Kurulu üyeleri İl Başkanının İl Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirleyeceği listenin İl Yönetim Kurulu tarafından oylanması suretiyle seçilir.

(b) İl Başkanlık Kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı, aralarındaki iş birliği ve koordinasyon Tüzüğü'nün 24'üncü maddesi hükümleri doğrultusunda İl Başkanı tarafından sağlanır.

(c) İl Başkanlık Kurulu, İl Başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve Tüzüğü'nün istisna hükümleri dışında katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Alınan kararlar İl Yönetim Kurulunun onayına sunulur.

(ç) İl Başkanlık Kurulu, İl Yönetim Kurulunca alınmış kararların uygulanmasını ve verilen görevlerin yürütülmesini sağlar. İl Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar, İl Başkanının tevdi ettiği diğer işleri yapar.

(5) İl Disiplin Kurulu:

İl Disiplin Kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen üç (3) asil üyeden oluşur, üç (3) yedek üye seçilebilir. Tüzüğü'nün 57.maddesinde oluşumu, yetki, görev ve sorumlulukları açıklanmıştır.

İl ve İlçe Kongrelerine (İl ve İlçe Genel Kurulları) İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 22 - İl ve İlçe Kongrelerinde olağan kongre zamanı ve delegelerin görev süresi, kongre öncesi resmi işlemler, kongre gündemlerini belirleme yetkisi, kongre divanının yetki ve görevleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

(1) Olağan Kongre Zamanı ve Delegelerin Görev Süresi:

İl ve ilçelerin olağan kongre takvimi üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde partinin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na kararlaştırılır. Bu süre iki (2) yıldan az ve (3)

üç yıldan fazla olamaz. Merkez Yönetim Kurulu'nun yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olmak şartıyla, ile bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi ilçenin görüşü alınarak, il yönetim kurulunca belirlenir. İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda asil ve bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçimi yapılır. Kongre delegeliği, parti üyeliğinin de devam etmesi şartıyla seçildiği kongrenin yeni yapılacak olağan toplantısına kadar devam eder. Parti Başkanlık Divanı, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanması halinde, il ve ilçe büyük kongre delege seçimlerini, il ve ilçe ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az üçte iki (2/3) çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

(2) Kongre Öncesi Resmi İşlemler:

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Kongre delege listelerinin seçim kurulunca onaylanması ve ilanı (S.P.K. md. Değişik 21) : İl ve ilçe kongrelerinin yapılacağı tarihten en az on beş (15) gün önce kongreye katılacak delegeleri gösteren listeler, yetkili İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına dört (4) nüsha halinde verilir. Listeye, toplantının gündemi(iki nüsha), kongre kararı ile ilgili karar defterinin ilgili sayfasının sureti/fotokopisi (bir nüsha), kongrenin yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde en geç yedi (7)gün içinde ikinci toplantının yapılacağını içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği kademe merkezinde ilan edilir. Seçim kurulu başkanı eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar. Onaylanan liste ve ekleri, kongreden yedi (7) gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademe binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca en az yedi (7) gün önce kongreye katılacak delegelere yazılı davet çıkarılarak, kongrenin yer, gün, saat gündemi ile toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıyla ilgili hususlar bildirilir. Askı süresi üç (3) gündür. İlan süresi içerisinde yapılacak itirazlar, yetkili hâkim tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanır. Böylece listeler kesinleşir. Kesinleşen listeler kademe kongresinin delege yoklama cetvelini oluşturur. İl ve ilçe kongrelerinin gazete ile ilanı zorunluluğu yoktur.

(3) Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi;

Kongre toplantı ve karar yeter sayısı: Kongre gündemleri, ilgili kademe (ilçe, il) yönetim kurullarınca belirlenir, gündemin kanunlara ve parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili kademe yönetim kurulu sorumludur. Kongrede hazır bulunan delegelerin çoğunluğunun kararı ile gündem maddelerinin sırası değiştirilebilir. Ayrıca, en geç kongre divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar, divan başkanlığına verilecek ve kongrede hazır bulunan delegenin en az yüzde beşi (%5)'i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri müzakereye açılır. Yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır, kabul edilirse gündeme alınır. Üst kademelerce belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur. Kongreler, delege toplam sayısının en az dörtte birinin (¼) ünün katılımıyla toplanır. Kongrede ilk toplantıda yeterli katılımın olmaması halinde, ikinci kongre toplantıya katılanlarla yapılır. Kongrelerde kararlar Tüzükte yazılı istisnai durumlar saklı kalmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğuyla alınır.

(4)Kongrenin açılışı kongre divanı, kongre divanı yetki ve görevleri: Kongre başlamadan önce toplantı nisabı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kongresi yapılan kademenin sekreteri ve en az iki (2) delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı, kongresi yapılan teşkilat kademesinin başkanı veya onun görevlendireceği kademe yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır. Divan başkanlığı için tek aday varsa oylama açık yapılır. Kongre Divan Başkanlığına birden fazla aday varsa, divan başkanlığının nasıl seçileceğine kongre genel kurulu karar verir. Ancak, üye tam sayısının onda bir (1/10)'unun yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda üç (3) kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylamayla oluşturulur. Seçilen divan başkanı yönetiminde bir divan başkan yardımcısı ile yeteri kadar kâtip üye seçimi açık oylamayla yapılarak divan oluşturulur. Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde, divan başkanının katıldığı görüş uygulanır. Kongrenin düzen ve ahenk içinde yönetilmesini, parti tüzüğü ile ilgili yasalar ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesinin temini için gerekli önlemler almak ve düzeni

sağlamak, kongre gündemini icra etmek, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir. Kongre divanını, divan başkanı temsil eder. S.P.K.'nın 4. kısmında yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese divan başkanı derhal müdahale ederek, delege olanların oy hakları saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmaya kadar varan önlemler alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek düzeni sağladıktan sonra kongreyi kaldığı yerden devam ettirir. Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleriyle birlikte kongresi yapılan kademe başkanına, bir nüshasını ise kademe yönetimine teslim eder. Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edip karara bağlayan yeni yönetim organları ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur. İlgili kademenin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel ve genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir. Kongresi yapılan yönetim ibrası karara bağlanır. İbra oylamasına ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir, üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. İlçe ve il kongrelerinde çalışma raporu ile hesap raporları hakkında görüşme yapıp karar verilmeden seçimlere geçilemez. Kongreler çalışmalarını hızlandırmak üzere yeteri kadar komisyon kurabilir. Komisyon üye sayısı üç-yedi (3-7) arası olabilir. Her komisyon kendi üyeleri içinden bir başkan ve bir sözcü seçer.

İl ve İlçe Kongrelerinde (İl ve İlçe Genel Kurulları) Yapılacak Seçimler ve Adaylık ile Seçimlerle İlgili İtiraz:

MADDE 23- (1) İl ve ilçe başkanları, il ve ilçe kademe organları seçimi ile üst kademe delege seçimleri gizli oy ve açık tasnif esasına göre kanuna, parti tüzüğüne ve parti yönetmeliklerine uygun olarak yargı gözetim ve denetiminde yapılır.

(2) Seçim Kurulu başkanı, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan diğer üye aday olmayan parti üyeleri arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder. İlçe kongreleri, ilçe başkanını, ilçe yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il yönetim kurulunca uygun görülmüş olması halinde, ilçe disiplin kurulu asil ve yedek üyelerini, il kongresine katılacak delegeleri seçer.

(3) İl kongresi; il başkanlığı, il yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il disiplin kurulunun asil ve yedek üyelerini ve büyük kongre delegelerini seçer, Kongrelerde adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra, belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı gündemin 'seçimler' maddesinde veya daha önce, aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder. İlan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koymayacağını ilan eder.

(4) Aday listeleri, bu kongrede seçimi yapılacak tüm organlar aynı listede ayrı ayrı gösterilip, asil ve yedek üyeleri de ayrı ayrı belirtilerek hazırlanıp yeteri kadar çoğalmış olarak aday olanlar tarafından kongre divan başkanlığına verilir, Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı ayrı okumak sureti ile kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirilir. Kesinleşmiş adaylar okunmak suretiyle duyurulur. Salonda uygun yerde asılır. Divan tarafından onaylı liste örneğinde hazır bulunan seçim kuruluna verilir. Seçimlere birden çok liste katılması halinde, her birisi değişik renklerde ve şekillerde bastırılıp hazırlanabilir.

(5) Seçimi yapılacak her organ için birden çok liste varsa, seçmen bunlardan herhangi birisi üzerinde o organa aday olanların tümünü dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir. Bir listedeki isimlerden bir kısmını silip yerlerine diğer listeden isimler yazabilir. Ancak seçeceği aday

sayısı seçilecek miktardan fazla ve yarısından eksik olamaz. İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki belirtilen miktar ve oranlara uyulmaması, oy pusulasının geçersiz sayılmasını gerektirir.

(5) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayların aldıkları oylar, bu listeden aldıkları oyların toplanması ile saptanır. Her bir organın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları kendi aralarında olmak üzere aldıkları oy sayısına göre sıraya konur. Bu sıralamadan, o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üye, asiller arasından, yedek üyede yedekler arasından ayrılarak seçildikleri ilan edilir, Aday listelerinin kesinleşmesi için belirlenen süre içine yapılacak yazılı çekilme beyanları, Divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim suresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Bunlardan seçilecek olursa istifa etmiş sayılır. Seçimlerin, liste yöntemi ile yapılması halinde; adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı bir kâğıda yazılarak oy kabinlerinde asılı olmaları sağlanır.

(6) Delege; nüfus cüzdanı resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri belgelerini ibraz ederek kesinleşmiş delege listesinde olduğunu ispat ettikten sonra oy kullanır. Kendisine mühürlü oy pusulası ve zarfı verilir. İmzası alınır oyunu sandığa atar imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Özürlüler oylarını 1. veya 2. derece kan veya sıhrî hisımlarının yardımcılarıyla kullanabilirler.

(7) Kongrelerde, seçimler S.P.K.'nın 21'nci maddesindeki kurallara göre yapılır. İlçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur, Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben, oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıncı, sandık kurullarınca tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır. Oy sayımına başlanır. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları, kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları. Kongre divan başkanlığınca en az 3 suret olarak düzenlenir ve yeni seçilen yönetim kuruluna teslim edilir. Bu tutanakların birer sureti sırası ile üst kademelere gönderilir.

(8) Nedeni ne olursa olsun normal kongresini yapmamış olan ilçe, il teşkilatı üst kademe kongrelerine katılamaz. Yönetim ve disiplin kurulları münfesi hale gelir.

(9) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına seçim kurulu başkanlığı nezdinde itirazda bulunulabilir (S.P.K.md.21/10). Bu itirazlar seçim kurulu başkanı hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçim yapılır.

İl ve İlçe Kongrelerinin (İl ve İlçe Genel Kurulları) Olağanüstü Toplanması:

MADDE 24- İl ve ilçe kongrelerinin olağanüstü toplanması, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) kararı ile veya kademe delege tam sayısının beşte bir (1/5)'inin noterlikçe tasdik edilmiş yazılı isteğiyle yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak, talebin tebliğinden itibaren en geç kırk beş (45) gün içinde olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündem talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine belirlenen gündem dışında madde eklenemez.

İl ve İlçe Yönetim Kurullarının Teşkili, Görevleri ve Görev Bölümü:

MADDE 25- (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, kendi kademe kongreleri tarafından S.P.K.'nın 21 inci maddesine uygun olarak seçilir. İlçe yönetim kurulu, madde 20/(4)'de belirtildiği gibi başkan dâhil en az beş (5) üyeden oluşur.

(2) İl yönetim kurulu, madde 21/(3)'de belirtildiği şekilde en az yedi (7) üyeden oluşur.

(3) İl yönetim kurulu, bir başkan yardımcısı, bir il sekreterini ve bir il muhasibini kendi aralarında gizli oyla seçerek görev bölümü yaparlar. İl başkanı, il başkan yardımcıları, il sekreteri ve il

muhasibinden oluşan kurula il başkanlık divanı denir. Yönetim kurullarında boşalma olması halinde yedek üyeleri; başkan, başkan yoksa sırayla başkan yardımcısı yoksa sekreter, o da yoksa muhasip göreve çağırır. Yedek üye kalmaması veya yedekler de çağırıldığı halde, yönetim kurulunun tam sayısına göre salt çoğunluğun kaybolması halinde o kurul münfesi olur.

(4) İl ve ilçe yönetim kurulları, bir üst yönetimin olurlarını almak kaydı ile toplantılar; miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir ve partinin program ve hedeflerini yansıtmak ve bilgilendirmek amacıyla çeşitli toplantılar yapabilirler.

(5)(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) İl ve ilçe yönetim kurulları, teşkilat kademelerinde parti faaliyetlerinin, parti tüzüğü ve yasal mevzuata uygunluğunu gözetir, denetler, koordinasyonu sağlar, parti Tüzüğü'nün verdiği yetki ile görevlerini ifa eder. Başkanlık Divanı ve MKYK kararlarını yerine getirir. Üst kademelerin talimatlarına ve kararlarına uymak, kendi kademe kongresinin kararlarını uygulamakla görevlidirler. Seçimlerde, partiyi ve partili adayları kazandırmaya çalışırlar.

(6) İlçe yönetim kurulları, ülkenin ve kendi çevresinin genel ve yöresel meseleleriyle ilgilenerek, görüşlerini üst kademelere bildirmekle, kendi çevresindeki bütün siyasi çalışmaları yakından izleyerek değerlendirmekle, çevresinin sosyal, ekonomik, sağlık, bayındırlık ve diğer kamu ve toplumsal işler bazında mahalli belediye ve il genel meclislerinde bulunan üyelerini aydınlatmakla yükümlüdürler.

(7) İl, ilçe yönetim kurulları, kademesinde tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaları tutar. Kademe kongrelerinin gündemini hazırlar, bu kongrelere sunulmak üzere çalışma raporu, yıllık bütçe tasarısı ve kesin hesap raporu ile gelir gider cetvelleri ve bîlânçolar hazırlar. Bunları kanunda yazılı süreler içinde üst kademelere gönderir.

(8) İl, ilçe yönetim kurulları, yönetim kurulları kararı ile partide çalışması gereken hizmetlilerin işe alınmalarına çıkarılmalarına, ücretlerinin tespitine ve arttırılmasına karar verir.

(9) İl, ilçe yönetim kurulları, her köy ve mahalleden seçilmiş il, ilçe kongresi delegelerinden birini köy ve mahallenin 'parti görevlisi' olarak görevlendirir, köy ve mahalle halkı ile partinin ilişkisini sağlar. Kendi kongre delegelerinin katılımı ile yılda en az bir defa danışma niteliğinde toplantılar yaparak, memleket ve parti meselelerini görüşür ve tartışır.

(10) Parti alt yönetim kurullarını en az altı (6) ayda bir denetlemek ve bölgesindeki her sandık alanı için bir asil iki yardımcından oluşan sandık alan sorumlularını belirleyerek bunların konuları ile ilgili eğitimlerini sağlar.

İlçe Başkan ve Yönetim Kurullarının Süresi, Başkan, Başkan Yardımcıları Sekreter ve Muhasip Üyelerin Görevleri:

MADDE 26- (1) Aynı kişi en fazla üç (3) olağan dönem için ilçe başkanı seçilir; ara vermesi halinde tekrar seçilebilir. Yönetim kurullarının görev süreleri, gelecek normal kongreye kadar devam eder, Bu süre içinde ölen, istifa eden veya müstafi sayılan yahut başka bir sebeple ayrılanların yerine, almış oldukları oy sayısına göre yedekler çağırılır.

(2) **Başkan:** Kendi kademesinin sınırları içinde partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar. Bağlı teşkilatları denetler. Yazışmalar yapar, mali işlerle ilgili yazışmalarda muhasip üyenin, diğer yazışmalarda sekreter üyenin imzası da bulunur. Acil işlerde başkan sorumluluğu üzerine alarak yalnız kendi imzası ile yazışma yapabilir.

(3) **Başkan Yardımcıları:** Başkanın yardımcısıdır. Onun tarafından verilen işleri yürütürler. Başkanın bulunmadığı hal ve zamanlarda onun yetkilerini kullanırlar. İlçe başkan yardımcısı birden fazla ise sıralanışlardaki önceliğe göre ilçe başkanına vekâlet ederler, Büyük illerde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun tespit edeceği teşkilatlanma şekli ayrı olmak üzere illerde başkan yardımcısı, il başkanı tarafından;

- (a) Teşkilat
- (b) Basın-Propaganda,
- (c) Seçim İşleri
- (d) Sosyal İşler,
- (e) Yerel Yönetim,
- (f) Kadın ve Gençlik Kollarından biri ile görevlendirilir.

İl başkanı başkan yardımcılara ek görev verebilir, İl başkanının yokluğunda, başkan yardımcılarını sıralanışlarındaki önceliğe göre başkana vekâlet ederler.

(4) **Sekreter Üye:** Kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca tutulması gereken defter, kayıt veya dosyaları tutar. Yönetim kurulu kararlarını deftere yazar ve üyelere imza ettirir. Bütün kayıt ve dosyaların saklanmasıyla Başkanla birlikte sorumludur. Başkan ve yardımcılar bulunmadığı zaman partiyi temsil eder.

(5) **Muhasip Üye:** Yönetim kurulunun hesap işlerini yürütür. Kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarını tutar. Başkan ve muhasip üye harcamaların kurul kararlarına uygunluğundan birlikte sorumludurlar. Aidatları tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporlarını, yıllık bütçe tasarımlarını ve kongreye sunulmak üzere bilançoları hazırlar.

İl, İlçe Yönetim Kurulunun Yapamayacağı İşler:

MADDE 27-(1) MKYK'nın izni olmaksızın kademelerini aşan genel parti politikası hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerini bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar. Ancak zorunlu hallerde, bir üst kademeye bilgi vermek suretiyle işlerini takip edebilirler.

(2) Bağlı oldukları parti üst kademeleri ile ilişkilerini kesmeye karar veremezler. Yönetim ve disiplin kurullarında görevli olanlar bu görevlerinden istifa etmedikçe parti içi başka yönetim ve disiplin kurullarına aday olamazlar.

Yönetim Kurullarının Toplantıları ve Karar Nisabı:

MADDE 28- (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, en geç yirmi beş (25) günde bir normal şekilde toplanır. Olağan toplantılar üye tam sayılarının salt çoğunluğu (yarıdan bir fazla) ile yapılır. Kararlar, bu Tüzükte aksine hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(2)Yönetim kurulları, başkanın veya kurul üye tam sayısının1/3'ünün talebi halinde, olağanüstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan konular görüşülür.

(3)Yönetim kurulu kararları, karar defterine yazılır veya bilgisayar çıktısı olarak karar defterine yapıştırılır. Toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır.

Yönetim Kurulları Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma:

MADDE 29- (1) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) İl veya ilçe başkanı ile yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin, her ne sebeple olursa olsun toptan çekilmeleri halinde boşalan kurul yerine Başkanlık Divanı(BD)'nce atama yoluyla yeni kurul oluşturulur; kararı Teşkilat Başkanlığı yerine getirir. Atanan kurul, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır.

(2)Resmi boşalmalarda boşalan üyelikler, yedeklerin sırasıyla çağrılmaları ile doldurulur. Yedeklerin katılımından sonra, kurulun üye mevcudu, üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüşse, kurul boşalmış sayılır. Bu durumda yukarıdaki fıkraya göre yeni kurul oluşturulur.

(3)İl ve ilçe başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde, yedekte sırada bulunan üye göreve çağrılarak, yönetim kurulunca yeni başkan seçilir, Seçilen il ve ilçe başkanının görevi normal kongreye kadar devam eder.

Görevden El Çektirme Nedenleri ve Usul ve Esasları (S.P.K. md.19/5):

MADDE 30- (1) Kademelerde görev alanların ve kademelerin görevden uzaklaştırılmasını gerekli kılan haller şunlardır:

(a) Siyasi Partiler Kanunu'nun, Parti Tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında Genel Merkeze gönderilmemiş olması,

(b) Organlara seçimlerin kimliklerini içeren belgelerin süresi içinde en büyük mülki amirliğe gönderilmemiş olması.

(c) Ülke ve parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi ve parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması, hallerinin birinin vukuunda MKYK, il ve ilçe başkanı ile yönetim kurullarını kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir. Bu yetkiyi Başkanlık Divanına devredebilir. Belde başkanı ve yöneticisi hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır.

(2)Görevden el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirilmelerini Merkez Yönetim Kurulu'ndan; ilçe yönetim kurulu ise, belde başkanı veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.

(3)El çektirilme talebini içeren kurul kararlarının, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirilmesi ve delillerini içeren bir rapor da eklenir.

(4)Belde ile ilgili olarak ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili olarak il yönetiminin talebi üzerine MKYK veya; gerek görürse inceleme yaparak talebi karara bağlar.

(5)MKYK gerekli görmesi halinde re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurullarını kısmen veya tamamen el çektirebilir. Bu yetkiyi Başkanlık Divanı (BD)'na devredebilir.

(6)Yönetim kurullarının asil ve yedek üyeleri ile birlikte tamamen görevden el çektirilmesi halinde, görevden alma kararını veren organ, aynı kararlar veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililerine tebliğ eder.

(7)Sadece Başkan ve yönetim kurulunun kısmen görevden alınması halinde boşalan o yer tüzüğün 29'uncu maddesine göre doldurulur. Görevden alma kararı, S.P.K.'daki istisnalar ayrı olmak üzere gizli oylama ile yapılır. Gizli oylama karar yeter sayısı, kurul üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur. Belde, ilçe ve il yönetim kurullu kararlarına karşı 7 gün içinde bir üst kademeye itiraz olunabilir. Üst kademenin 15 gün içinde vereceği karar kesindir. Bütün bu işlemlerle ilgili olarak her safhada MKYK veya Başkanlık Divanı olaya el koymaya yetkilidir. Bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(8)Görevden alma kararının tebliğinden itibaren otuz (30) gün içinde ilçe olağan üstü kongresi (S.P.K.md. 20/8) kırk beş (45) gün içinde ise il olağan üstü kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer.(S.P.K.md. 19/5) Kongre, yeni delege seçimi yapılmamışsa eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder.

(9)Görevden almalardan sonra oluşturulan geçici kurullar, alt kademe organlarının tamamen veya organ sayılma niteliğini sona erdirecek sayıda üyenin görevden alınması halinde oluşturulan yeni kurullardır. Geçici kurullar seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar.

Kurucu Yönetim Kurulları:

MADDE 31- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

İl ve ilçe kademe teşkilatlarının ilk kuruluşları Genel Başkan veya Teşkilat Başkanlığınca atama ile yapılır. Kurucu İlçe Başkanı atamalarını, kurucu veya seçilmiş İl Başkanları da yapabilirler.

MERKEZ TEŞKİLATI

Büyük Kongre(Büyük Genel Kurul):

MADDE 32- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

Büyük Kongre, Partinin en yüksek ve en yetkili organıdır. Seçilmiş ve tabii üyelerden oluşur. Büyük Kongrenin toplanma süresi iki (2) yıldan az, üç (3) yıldan fazla olamaz. Büyük Kongre;

(1)Partinin Tüzük ve Programında değişiklik yapabilir, gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya ret edebilir, Partinin faaliyet raporu ile gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlayabilir.

(2) Toplumu ve devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve parti politikaları hakkında genel nitelikte olmak kaydı ile temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar alabilir.

(3) Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka parti ile birleşmesine, fesih kararı vermesi halinde parti mallarının tasfiyesine ve intikal şekli ile yerine karar verebilir. Kanun ve Tüzükle verilen diğer görevleri ifa eder, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlayabilir.

(4)Seçimli Büyük Kongrenin yapılacağı yıllar hariç olmak üzere, Büyük Kongre, Parti politika ve faaliyetlerini değerlendirmek üzere Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) tarafından belirlenen tarihlerde toplanır. Bu toplantılara seçilmiş ve tabii üyeler dışındaki kişiler de davet edilebilir.

(5)Büyük Kongrenin Kararları partinin her düzeydeki teşkilat organlarını, kurulları ve üyeleri bağlar.

(6)Büyük Kongrenin toplantı yeter sayısı Büyük Kongre üye tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk çağrı üzerine yapılan toplantıda toplantı yeter sayısı sağlanamıyorsa, ikinci çağrı üzerine yapılacak toplantıda toplantı yeter sayısı aranmaz. Aksine hüküm yoksa kararlar açık oylamayla ve hazır bulunanların salt çoğunluğuyla alınır.

Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) Delegeleri:

MADDE 33- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1)Seçilmiş üyeler, o ilin çıkardığı toplam milletvekili sayısının iki katı sayıda olmak üzere il kongreleri tarafından seçilen delegelerdir.

(2) Tabii üyeler, Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri, seçilmiş delegelerin yüzde on beşini geçmemek kaydıyla üyeliği devam eden Parti Kurucuları ile Partinin üyesi olan bakan ve milletvekilleridir. Parti kurucularının sayısı, Büyük Kongrenin seçilmiş delegelerinin yüzde on beşi (%15)'nden çoksa, aralarında toplanarak bu oranı sağlamak üzere delegelerini kura yöntemiyle belirlerler. Büyük Kongrenin tabii üyeleri il kongrelerince delege olarak seçilemezler. Büyük kongre tabii üyeleri il kongrelerinde delege seçilmesi halinde, o kişi listelerden çıkarılır, yerine yedek listeden sıradaki kişi geçer.

(3) Parti ile üyelik bağı devam etmek kaydıyla Genel Başkanlık, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Bakanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeliği, büyükşehir ve il belediye başkanlığı ile il genel meclisi başkanlığı yapmış olanlar ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından belirlenen diğer kişiler Büyük Kongrenin onur üyesidirler. Bunlar Kongrede söz alabilir, ancak delegelik sıfatları olmadıkça oy kullanamazlar.

(4) İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, Teşkilat Başkanlığınca hesaplanır ve MKYK'ca onaylandıktan sonra il başkanlıklarına bildirilir. Seçilmiş büyük kongre delegelerinin görevi, bir sonraki olağan kongreye katılacak delegelerin seçimine kadar devam eder. Büyük kongre delegelerinin seçimi SPK'nın 21'inci maddesi uyarınca yapılır.

(5) Büyük Kongrenin (Büyük Genel Kurul) görev ve yetkileri aşağıdaki gibidir:

(a) Genel Başkanı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) ile Merkez Disiplin Kurulu (MDK) asil ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek.

(b) Partinin Tüzük ve Programında değişiklik yapmak.

(c) Partinin kesin hesabını kabul ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulunu ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek.

(ç) Kanunlar ile Parti Tüzük ve Programı çerçevesinde toplumu ve Devleti ilgilendiren konularla kamu faaliyetleri ve parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartıyla, temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak.

(d) Partinin kapanmasına veya başka bir partiyle birleşmesine, böylece hukuki varlığı sona erecek Partinin mallarının tasfiye veya intikal şekline karar vermek.

(e) Kanun ve Tüzükte verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Olağan Büyük Kongre (Olağan Büyük Genel Kurul) ve Gündemi:

MADDE 34- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Olağan Büyük Kongre çağrısı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) tarafından yapılır, gündem de MKYK tarafından hazırlanır.

(2) Kongrenin tarihi, yeri ve saati, çoğunluk sağlanamaz ise ertesi gün yapılacak ikinci toplantıya ilişkin aynı bilgileri de içerecek şekilde Kongre tarihinden en az on beş (15) gün önce tüzüğün 22/(2) maddesinde belirtilen esaslar dâhilinde yetkili ilçe seçim kuruluna bildirilerek ilan edilir ve il başkanlıklarına da yazı ile duyurulur. Güvenlik önlemi alınması için en az yedi (7) gün önce mülkî amirliğe de resmi yazı ile bilgi verilir.

(3) Genel Merkez, seçilmiş ve tabii üyeler belli olacak şekilde, Büyük Kongre üye listesini ve gündemi ikinci fıkrada belirtilen tüm bilgileri de içerecek şekilde Kongreden on beş gün önce yetkili seçim kuruluna verir. Seçim kurulu tarafından onaylanarak kesinleşen liste, Büyük Kongrenin üye yoklama cetvelini oluşturur.

Olağanüstü Büyük Kongre (Olağanüstü Büyük Genel Kurul):

MADDE 35- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Olağanüstü Büyük Kongre, Genel Başkanın veya Genel Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'nın veya imzaları ve gündem önerileri noter onaylı olmak kaydıyla Büyük Kongre delegelerinin en az beşte birinin yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağrılır. Olağanüstü toplantı gündemi çağrıyı yapan tarafından belirlenir ve bu gündem dışında başka konu görüşülemez. Genel Başkanlığın, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'nın veya Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'nın herhangi bir sebeple boşalması hali dışında, seçimin olağanüstü

toplantı sebebi olabilmesi için Genel Başkanın talebi veya Büyük Kongre üye tamsayısının salt çoğunluğunun noter onaylı yazılı talebi gerekir.

(2) Birden fazla olsa bile on beş (15) gün içinde verilmiş olmak şartıyla aynı konuyu içeren olağanüstü kongre talepleri birleştirilir. İmza tarihinden itibaren on beş (15) gün içinde işlem görmüş olağanüstü kongre talebine ait imzalar, daha sonra yapılacak başka bir kongre bakımından hüküm ifade etmez.

(3) Şartlara uygun olağanüstü kongre talebi yedi (7) gün içinde ilan edilir ve ilanın birinci gününden itibaren en geç kırk beş (45) gün içinde toplanır.

Büyük Kongrenin (Büyük Genel Kurul) Açılışı ve Kongre Divanı:

MADDE 36- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Büyük Kongre, İlk çağrı (birinci gün) üzerine salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci çağrı (ikinci gün) üzerine yapılan toplantıda katılan delegelerle yapılır. Genel Başkan ya da görevlendireceği bir Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyesi tarafından açılır.

(2) Kongre divan başkanı hazırlan cetvelinde imzası bulunan üyelerin en az yüzde beş (%5)'inin teklif edeceği adaylar arasından seçilir. Divan başkanlığı için tek aday var ise, oylaması açıktır. Divan Başkanlığı için birden fazla aday olması halinde divan başkanının nasıl seçileceğine Kongre üyeleri karar verir. Seçilen divan başkanı yönetiminde, bir divan başkan yardımcısı ile ihtiyaca göre kâtip üyenin seçimi açık oylama ile yapılarak divan oluşturulur.

(3) Kongreyi Divan Başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde Divan Başkanının katıldığı tarafın oyu kabul edilmiş olur.

(4) Kongre Divanı gündemi uygulamak, toplantıyı düzen içinde yürütmek, düzeni bozanlara karşı gerekirse toplantıdan çıkarmak da dâhil müeyyide uygulamak, toplantı tutanağını düzenlemek ve imza etmekle görevlidir.

Büyük Kongrenin (Büyük Genel Kurul) Çalışmaları:

MADDE 37- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Büyük Kongre, çalışmalarını gündem sırasına göre yürütür. Büyük Kongre açılış başkanlığına veya gündem okunur okunmaz Divan Başkanlığına iletilmiş olmak şartıyla gündemdeki maddelerin sırasının değiştirilmesine veya gündeme yeni madde ilave edilmesine, hazır bulunan üyelerin yüzde beşinin teklifi ve salt çoğunluğun kabulü ile karar verilir.

(2) Kongre Divanının oluşmasından ve gündemin okunmasından sonra konuşmasını yapmak üzere Genel Başkan kürsüye davet edilir.

(3) Kongre Divanı, Genel Başkanın konuşmasından sonra, varsa gündemin komisyonların kurulması maddesi gereğince beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini açık oylama ile gerçekleştirir. Komisyon üyelerinin en az ikisi seçilmiş üyelerden olur. Her komisyon, çalışmasına, bir başkan, bir sözcü ve bir raportör seçerek başlar ve Divanın verdiği süre içinde bitirerek hazırladığı raporu Divan Başkanlığına teslim eder.

(4) Komisyonlar, üye tamsayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Kongre üyeleri komisyon çalışmalarına katılıp görüş beyan edebilir. Görüşülüp kabul edilen komisyon raporları, Büyük Kongre kararı niteliği kazanır.

(5) MKYK, Büyük Kongre sürecinde lüzum gördüğü konuların kurulacak komisyonlarca Kongre öncesinde incelenerek rapora bağlanmasını kararlaştırabilir. Bu takdirde ilçe, il, merkez ve yan kuruluşları temsil edecek şekilde Büyük Kongre üyesi sıfatını taşıyanlar arasından Başkanlık Kurulu tarafından beş kişilik komisyon oluşturulur. Hazırlanan raporlar Büyük Kongrede müzakere edilerek oylanır.

(6) Komisyon seçimlerinden sonra MKYK Faaliyet Raporu ile Hesap Raporu okunur. Bu raporlar ayrı ayrı veya birlikte de müzakere edilebilir. Müzakereler tamamlandıktan sonra Faaliyet Raporu ve Hesap Raporu oylanır. Kabulü halinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ibra edilmiş olur.

(7) Faaliyet Raporuna muhalefet şerhi bulunmayan MKYK üyesi faaliyet raporu aleyhine; Komisyon raporuna muhalefet şerhi bulunmayan komisyon üyesi komisyon raporu aleyhine söz alamaz ve konuşamaz.

(8) Parti Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya Parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bunların Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Büyük Kongre üyelerinin en az yüzde beşi tarafından ileri sürülmüş olması gerekir.

(9) Kanunlar, Parti Tüzük ve Programı çerçevesinde toplumu ve Devleti ilgilendiren konularla kamu faaliyetleri konularında karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için bu tekliflerin Büyük Kongrede hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu teklifler, Büyük Kongrece seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Büyük Kongrede (Büyük Genel Kurul) Adaylık ve Seçimler:

MADDE 38- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Büyük Kongrede seçimler gündemin “Kapanış” maddesinden önce yargı gözetim ve denetiminde gizli oy, açık tasnif ilkesine göre yapılır.

(2) Seçimlere geçilmeden önce adaylar tespit edilir. Aday olmayanlar seçilemez.

(3) Genel Başkanlığa aday olabilmek için, Büyük Kongre üye tam sayısının en az yüzde yirmisinin yazılı önerisi gerekir. Kongre Divanı, yazılı önerge sahiplerinin imzalarının doğruluğunu tespit eder. Kongre üyeleri genel başkan adaylarından sadece birisi için imza verebilir. Birden çok genel başkan adayına imza veren üye Divan Başkanlığı tarafından çağrılır ve hangi aday için imza verdiği tespit edilir. Tespitte bulunulamaması halinde mükerrer imzalar tüm genel başkan adayları için geçersiz sayılır.

(4) MKYK asıl üyelerinin yarısı genel başkan adayları tarafından önerilen listeden, kalan yarısı ise Büyük Kongre delegelerinin en az onunun yazılı önerisi üzerine oluşacak çarşaf listeden seçilir. Ancak üyeler genel başkan adayları listelerinde yer almayan sadece bir adaya imza verebilir. Birden fazla adaya imza veren Büyük Kongre üyesi, Divan Başkanlığı tarafından çağrılır ve hangi aday için imza verdiği tespit edilir. Tespitte bulunulamaması halinde mükerrer imzalar tüm adaylar için geçersiz sayılır. Genel başkan adayları, listelerinde, cinsiyet ve gençlik kotasını dikkate alarak aday önerirler ve dilerlerse Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üye sayısının yarısından daha fazla da aday gösterebilirler.

(5) Merkez Disiplin Kurulu (MDK)’na aday olabilmek için genel başkan adayının veya Büyük Kongre üyesinin en az on (10)’unun yazılı önerisi gerekir. Ancak üyeler genel başkan adayları listelerinde yer almayan sadece bir adaya imza verebilir. Birden fazla adaya imza veren Büyük Kongre üyesi, Divan Başkanlığı tarafından çağrılır ve hangi aday için imza verdiği tespit edilir. Tespitte bulunulamaması halinde mükerrer imzalar tüm adaylar için geçersiz sayılır.

(6) Bir kişi aynı anda birden fazla göreve aday olamaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda, Divan Başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir. Tercihle bulunmayan adayın hiç bir adaylığı işleme konmaz.

(7) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyelerinin seçimi dördüncü fıkraya göre oluşan listelerden yapılır. Seçilen genel başkan adayının listesi de seçilmiş olur. Seçilen genel başkan adayının MKYK üye sayısının yarısından fazla aday önermiş olması halinde üyeler, MKYK üye sayısının yarısı kadar adayın karşısındaki kutuyu işaretlemek suretiyle seçimini yapar. MKYK asil

üyelerinin yarısı ile yedek üyeler Büyük Kongre üyesinin en az on (10)'unun yazılı önerisi üzerine oluşacak çarşaf listeden, Merkez Disiplin Kurulu (MDK) üyeleri ise beşinci fıkraya göre oluşacak çarşaf listeden seçilir. Çarşaf liste, aday olunan organlara göre, cinsiyet ve gençlik kotası dikkate alınarak tasnifli şekilde tüm adayların yer aldığı tek ve ortak listedir. Çarşaf listede cinsiyet ve gençlik kotasından seçilecek adaylar kendi aralarında tasnifli şekilde listelenir ve en az kaç adaya oy verilmesi gerektiği oy pusulasında belirtilir. Çarşaf listede adaylar, hangi harften başlayacağına dair çekilecek kura ile belirlenen soyadı esasına göre alfabetik olarak sıralanır. Çarşaf liste Kongre Divanı tarafından kesinleştirilir ve Seçim Kurulunca mühürlenerek oy pusulasına dönüştürülür. Oylama, seçilecek sayıda adayın adının yanına işaret konularak yapılır. Oy pusulasında, seçilecek sayıdan fazla ya da seçilecek üye sayısının yüzde yetmişinden az işaretlenmiş bölüm geçersizdir. Adayların aldıkları oy sırasına göre genel sıralama yapılarak asıl ve yedek üyeler belirlenir. En çok oy alanlar asıl, ondan sonra gelenler yedek üye seçilmiş olur. Eşit oy alanlar arasında Seçim Kurulu tarafından ad çekme yoluyla sıra tespit edilir. Çarşaf listeden yeteri kadar Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesi seçilememesi halinde eksik kalan üyeler seçilen genel başkan adayının listesindeki adaylardan tamamlanır. Seçilenlerin tespitinde cinsiyet ve gençlik kotasına uyulur. Yeterli sayıda aday olmaması veya seçilecek sayıda oy alınamaması nedeniyle cinsiyet ve gençlik kotalarının doldurulamaması halinde çarşaf listenin genel kısmından yeterli oy alanlar arasından aldıkları oy sırasına göre sayı tamamlanır.

(8) Büyük Kongrede Genel Başkan seçimi ile diğer tüm seçimler aynı anda yapılır. Genel Başkan oy pusulası ile çarşaf liste oy pusulası ayrı zarfa konulur ve ayrı sandığa atılır.

(9) Seçimlerde geçerli oyların onda birinden az oy alanlar, kota kapsamındakiler dâhil, asil ve yedek üyeliğe seçilmiş sayılmazlar.

(10) Seçim Kurulunca ilan edilen seçim sonuçları ile Kongreye ait bütün tutanak ve belgeler, Kongre Divan üyelerinin imzalarını taşıyan bir tutanağa bağlanarak Divan Başkanı tarafından dizin listesi ekinde Genel Başkana tevdi olunur.

Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) Seçimleri İle İlgili İtiraz:

MADDE 39- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde Seçim Kurulu Başkanına itiraz edilebilir. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise belirleyeceği günde Kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçimler yapılır. Çoğunluk sağlanamazsa Büyük Kongre çağrı kararında belirtilen günde yapılacak Kongre katılanlarla toplanır.

(2) Tüzüğün, kongrede adaylık ve seçimlere ilişkin 46'ncı maddesinin bu maddeye aykırı olmayan hükümleri, Büyük Kongre seçimlerinde de uygulanır.

(3) Büyük Kongre ile ilgili diğer konular yönetmelikle düzenlenir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları:

MADDE 40- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK), Büyük Kongreden sonra partinin en üst karar organı olup, büyük kongrede gizli oyla seçilen kırk (40) üyeden oluşur ve yirmi (20) yedek üye seçilebilir.

(2) Parti Genel Başkanı MKYK'nın başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda Genel Başkan Vekili veya Genel Sekreter, bunların da bulunmadığı durumlarda Genel Başkan veya vekilinin belirleyeceği bir MKYK üyesi kurula başkanlık eder. MKYK üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış

ise açık oylama şeklinde yapılır. Oylama sonucunun eşit olması halinde, toplantı başkanının katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(3) MKYK en az ayda bir olağan toplantı yapar. Olağan toplantıların zamanı, yeri ve tarihleri kurulca kararlaştırılır veya Genel Başkanın kararıyla Genel Sekreterlikçe belirlenir, üyelere bildirilir. Kurul, Genel Başkanın ya da MKYK üye tamsayısının üçte bir (1/3)'ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının tarihi ile yer ve zamanı üyelere duyurulur. Bir yıl içinde peş peşe üç (3) veya bir yıl içinde altı (6) kez özürsüz olarak toplantıya katılmayan üye kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra üyelik boşalmasına ilişkin Tüzük hükmü uygulanır. MKYK gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır kurul üyelerinden her biri gündem teklifinde bulunabilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)'nın Görev ve Yetkileri:

MADDE 41- (Değişik: 16.2.2025 günlü 1. Olağanüstü Kongre)

(1) Büyük Kongreden sonra Partinin en yüksek karar ve yönetim organı olan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK), Genel Başkan ile Büyük Kongre tarafından gizli oyla seçilen kırk (40) üyeden oluşur. Yarısı kadar da yedek üye seçilebilir. Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek Genel Başkan tarafından davet edilir.

(2) MKYK en az üç (3) gün önceden haber verilmek suretiyle en geç üç (3) ayda bir olağan olarak toplanır. Genel Başkanın yokluğunda, MKYK toplantısına başkanlık edilmesi tüzüğün 40/(2) maddesinde açıklanmıştır.

(3) MKYK, kanun ve Tüzüğün öngördüğü özel çoğunluk hükümleri dışında, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Kural açık oylama yapılmasıdır, ancak gerekli görülen hallerde gizli oylama kararı alınabilir. Açık oylamada eşitlik halinde Genel Başkanın katıldığı tarafın oyu kabul edilmiş sayılır. Gizli oylamada eşitlik halinde, oylama tekrarlanır. Eşitlik bozulmaz ise oylama bir sonraki toplantıya ertelenir. Bir sonraki toplantıda da eşitlik bozulmazsa, öneri reddedilmiş sayılır.

(4) MKYK toplantılarına, Genel Başkanın aynı zamanda TBMM Grup Başkanı olmadığı hallerde Partinin TBMM Grup Başkanı, Grup Başkanvekillerinden biri, kurulması halinde Merkez Kadın Kolu ve Merkez Gençlik Kolu Başkanları da katılabilir, söz alabilir ve önerilerde bulunabilir, ancak oy kullanamazlar.

(5) Toplantıların gündemi ile görüşülecek raporlar ve tasarılar, en geç üç gün önceden üyelere gönderilir. Kurul üyelerinin her biri gündem teklifinde bulunabilir.

(6) Peş peşe üç (3) kez veya bir (1) yıl içinde dört (4) kez özürsüz olarak toplantılara katılmayan üye, istifa etmiş sayılır. Bu durumun Kurulca tespitinden sonra üyeliğin boşalmasına ilişkin hükümler uygulanır.

(7) Kurul, Genel Başkanın veya MKYK üye tam sayısının dörtte birinin talep etmesi halinde, önerilen gündemle olağanüstü toplanır. Toplantıda önerilen gündem dışında görüşme yapılamaz.

(8) MKYK'nın çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(9) Parti teşkilat kademeleri ve parti organları sıralarına göre MKYK'ya bağlıdır. MKYK'nın görev ve yetkileri şunlardır:

(a) Parti Tüzük, Program ve Başkanlık Divanı (BD)'nin kararlarını uygulamak, uygulatmak, partinin bütün teşkilatını uyum içinde verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak aktif kılmak, tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak,

(b) Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için Başkanlık Divanı(BD)'na yetki vermek,

(c) Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her türlü düzenlemeleri yapmak, tedbirleri almak,

(ç) Gerek görülen yerlerde teşkilatlar kurmak veya kurulması için Başkanlık Divanı'na yetki vermek, partinin hedeflerini tanıtip yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak,

(d) Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, parti kademelerinde görev almış olanların ve parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmelerini ve demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği her türlü yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak,

(e) Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak, bu anlamda gerekli olması halinde TBMM Parti grubu ile ortak toplantılar yapmak,

(f) Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak,

(g) Kademelerden gelen görev ve yetki içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, ilgili kademeyi bilgilendirmek,

(ğ) Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak, partinin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare ettirmek, Seçimlerle ilgili her tür seçim mekanizması ile çalışma yöntem ve stratejilerini belirlemek, Seçim beyannamelerini inceleyip karara bağlamak,

(h) Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilânçoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak,

(ı) Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, işletmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte ve aleyhte her tür ayni veya borçlandırıci taksitler oluşturulmasına karar vermek,

(i) Zorunlu nedenler dolayısıyla Büyük Kongrenin toplanmadığı hallerde, partinin hukuki varlığını sona erdirmek, tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak,

(j) Partinin yasalar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini ve vatandaşlarımızın ve uluslararası ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkenin mevzuat ve uygulamalarını da dikkate alarak, hal ve vaziyetin gerektiği yerleşim yerlerinde yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak,

(k) İki büyük kongre arasında, siyasi partiler ve seçim kanunları ile diğer ilgili mevzuatın, parti tüzük ve programının yasaklamadığı her alanda parti ve ülke çıkarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak, uygulamak ve uygulatmak gibi görevleri yapar, yetkileri kullanır.

(l) Başkanlık Divanı (BD)'nce hazırlanan Faaliyet Raporunu ve kesin hesabı inceleyip karara bağlayarak Büyük Kongreye sunmak, yıllık bütçeyi ve bilançoıy onaylamak,

(m) Başkanlık Divanı (BD)'nce hazırlanan Büyük Kongre gündemini inceleyip karara bağlamak,

(n) Seçimlere katılıp katılmama kararı ile seçimlerde kanun ve tüzük kurallarına göre aday tespiti yöntemini belirleyen kararları almak; merkez adaylarını ve merkez yoklaması yoluyla belirlenmesi gereken adayları belirlemek,

(o) Gerekli görülen yerlerde teşkilat kurmak, kaldırmak, kanun ve Tüzük kurallarına uygun olarak çalışmayan teşkilatları görevlerinden almak ve yerine geçici kurullar atamak,

(ö) İl ve ilçe kongrelerinin seçilmiş delegelerinin sayısını, Tüzükte öngörülen azami sınırı aşmamak üzere il ve ilçe bazında belirlemek

(p) Partinin ilke ve hedeflerini tanıtip yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak,

(r) Başkanlık Divanı (BD) ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinin ve diğer Parti kurullarının sunduğu raporları, önerileri ve tasarıları görüşüp karara bağlamak,

(s) Partinin kanunlar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini karara bağlamak,

(ş) Genel Başkanın ya da Başkanlık Divanının (BD) önerisi üzerine disiplin cezalarının bağışlanmasını karara bağlamak,

(t) Partinin her türlü malî işlerini yürütmek üzere bir genel muhasip belirleyerek yetkilendirmek,

(u) Parti işlerini düzenleyen iç yönetmelikleri yürürlüğe koymak,

(ü) İlgili mevzuat ve Tüzük çerçevesinde herhangi bir merkez organının görev ve yetki alanına giren konular dışındaki her türlü konuda kararlar almak.

Merkez Disiplin Kurulu (MDK):

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen yedi (7) asil üyeden oluşur, yedi (7) yedek üye seçilebilir. Tüzüğün 58.maddesi (MADDE 58)'inde oluşumu, yetki, görev ve sorumlulukları açıklanmıştır.

Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları Seçimi ve Görev Süresi:

MADDE 42- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Parti Genel Başkanı, Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) tarafından S.P.K.'nın 15'inci ve 21'inci maddeleri uyarınca Büyük Kongre tarafından, bir sonraki olağan Büyük Kongreye kadar görev yapmak üzere gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan seçilmiş sayılır. Genel başkanlık için birden fazla aday varsa ve ilk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşamamış ise, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir. Seçilen Genel Başkan daha sonraki Büyük Kongrede yeniden aday olabilir.

(2) Adaylık başvuruları, büyük kongre divan başkanlığına yapılır. Divan başkanlığı, adaylık başvurularını Tüzüğün 38'inci maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir.

(3) Büyük kongre gündeminin 'seçimler' maddesinde, önce genel başkan seçimi yapılır. Genel başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen genel başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

(4) Genel başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, büyük kongre toplanıncaya kadar Parti Meclisi ile MYK birlikte toplanarak, partiyi temsil yetkisini, müşterek kuruldan seçecekleri bir üyeye tevdi ederler. Yeni Genel Başkanı seçmek üzere en geç kırk beş (45) gün içinde Büyük Kongre'ye gidilir.

Genel Başkanın Görev ve Yetkileri:

MADDE 43- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Genel Başkan görev ve yetkilerinden dolayı büyük kongreye karşı sorumlu olup, partinin Merkez Disiplin Kurulu hariç, bütün parti teşkilatının tabii başkanı olup, Büyük Kongreye karşı sorumludur. Aynı kişi, Kurucu Genel Başkanlık'tan sonra yapılacak ilk olağan Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul)'den başlamak üzere en çok on (10) yıl Genel Başkanlık yapabilir. Bu süre

dolduğunda Genel Başkanın görevi yapılacak ilk seçimli Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul)'ye kadar devam eder.

(2) Genel Başkan Partideki en yetkili kişi ve Partinin yasal temsilcisidir. Gelişen olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar, Genel Başkan, adli, idari, mali ve benzeri her türlü kurumsal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak partiyi temsil eder veya bu alanlarda tüzüğün 47'nci maddesine göre kendi adına yetki kullanmasına nezaret eder. Kanun, Parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar, yetkileri kullanır. Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydı ile Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi, Genel Başkana veya kendi adına görevlendireceği Başkanlık Divanı üye veya üyeleri yahut da kendi adına görevlendireceği MKYK üye veya üyelerine aittir.

(3) Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ne göre icra edilmesini ve büyük kongre ile MKYK kararlarının uygulanmasını sağlar. Gelişen olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar, Kanun, Parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar, yetkileri kullanır. Genel Başkan, yokluğunda kendisine vekâlet etmek üzere Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları veya MKYK üyelerinden birisini görevlendirir.

(4) Genel Başkan, Merkez Karar ve Yürütme Kurulu (MKYK) ile Başkanlık Divanı (BD)'nin tabii başkanıdır. Başkanlık Divanı (BD) üyelerini belirler, Genel Başkan Yardımcılarının sayısını azaltır veya çoğaltır. Gerekli görmesi halinde MKYK ve BD üyelerinin tamamını veya bir kısmını değiştirebilir. MKYK ve BD üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir; birleştirir. Bilgi ve tecrübesinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.

(5) Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, Genel Sekreterin veya ilgili BD veya ilgili MKYK üyesinin önerilerine göre karara bağlar. İdari hizmetlerde bedelsiz çalışan personelin görevleri yeni Genel Başkanlık seçimi ile son bulur.

(6) Genel Başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, Büyük Kongre toplanıncaya kadar, Merkez Karar ve Yürütme Kurulu (MKYK) Partiyi temsil yetkisini kendi içinden seçeceği bir üyeye tevdi eder ve en geç kırk beş (45) gün içerisinde Büyük Kongreyi toplantıya çağırır.

(7) Genel Başkan, çeşitli alanlarda bilgi, tecrübe ve uzmanlık sahibi olan kişileri danışman veya koordinatör olarak görevlendirebilir, bu kişileri oy hakkı olmaksızın kurul toplantılarına davet edebilir.

(8) Genel Başkan, danışma ve araştırma amaçlı kurullar, komisyonlar ve çalışma grupları oluşturabilir.

Genel Başkan Yardımcıları:

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

MADDE 44- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Genel Başkan Yardımcıları, Merkez Karar ve Yürütme Kurulu (MKYK) üyeleri arasından seçilir.

(2) Genel Başkanın kararı veya MKYK'nin salt çoğunluğu ile bir Genel Başkan Yardımcısının görevine son verilebilir. Eğer MKYK salt çoğunluğu oluşmaz ise Genel Başkan inisiyatif olarak bir Genel Başkan Yardımcısının görevine son verebilir.

(3) Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları veya MKYK üyelerinden bir kişiyi Genel Başkan Vekili olarak görevlendirebilir. Görevlendirilen Genel Başkan Vekili, Genel Başkanın yokluğunda tüzüğün 43. Maddesindeki görevleri yerine getirir.

(4) **Genel Başkan Yardımcılığı Görev Alanı Konuları;**

(a) Genel Sekreter,

(b) Parti Sözcüsü,

- (c) Teşkilat İşleri Başkanlığı,
- (d) İdari ve Mali İşler Başkanlığı,
- (ç) Basın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı,
- (e) Kadın ve Aile Politikaları Başkanlığı,
- (f) Siyasi İşler ve Parti İçi Eğitim Başkanlığı,
- (g) Ekonomik Politikalar Başkanlığı,
- (h) Güvenlik ve Savunma Politikaları Başkanlığı,
- (ğ) Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanlığı,
- (i) Tarım, Hayvancılık ve Gıda Politikaları Başkanlığı,
- (ı) Seçim İşleri Başkanlığı,
- (j) Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler Başkanlığı,
- (k) Eğitim, Sanat ve Kültür Politikaları Başkanlığı,
- (l) Göç ve Göçmen Politikaları Başkanlığı,
- (m) Gençlik ve Spor Politikaları Başkanlığı
- (n) Yerel Yönetimler ve Sivil Toplumla İlişkiler Başkanlığı,
- (o) Çevre ve İklim Değişikliği Politikaları Başkanlığı,
- (ö) Sağlık Politikaları Başkanlığı,
- (p) Sanayi ve Teknoloji Politikaları Başkanlığı,
- (r) Kadın Kolları Başkanlığı,
- (s) Gençlik Kolları Başkanlığı.

(5) Gerekli görüldüğü takdirde Genel Başkan tarafından, farklı konularda yeni başkan yardımcılığı görev alanı konuları ve bu konulardan sorumlu Genel Başkan Yardımcılıkları oluşturulabilir, daha önce oluşturulan başkanlık alanları ve Genel Başkan Yardımcılığı görevleri çıkarılabilir. MKYK veya BD tarafından, ihtiyaca göre yeni eklenebilecek başkanlık yardımcılığı görev alan konularını ve Genel Başkan Yardımcılığı görevleri Genel Başkana teklif edilebilir.

Başkanlık Divanı (BD):

(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

MADDE 45- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Başkanlık Divanı (BD); Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter ile TBMM Grup Başkan vekillerinden birinin katılımından meydana gelir. Genel Başkanın milletvekili olmadığı durumlarda Divana TBMM Parti Grup Başkanı da katılır.

(2) Genel Başkan ile TBMM Parti Grup Başkanı ve Grup Başkanvekili dışındaki Başkanlık Divanı üyeleri; Genel Başkanın, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyeleri arasından belirleyeceği listenin MKYK tarafından oylanması suretiyle seçilir.

(3) İstifa eden, düşürülen veya boşalan üye yerine, ikinci fıkra hükmüne göre yeni üye seçimi yapılır.

(4) Başkanlık Divanı en az on beş (15) günde bir kez üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Alınan kararlar MKYK'nın onayına sunulur. Genel Başkanın yokluğunda Genel Başkan Vekili veya Genel Sekreter, bunların da bulunmadığı durumlarda Genel Başkan veya vekilinin belirleyeceği bir BD üyesi divana başkanlık eder.

(5) Genel Başkan, TBMM Parti Grup Başkanı ve Grup Başkanvekili dışındaki Başkanlık Divanı (BD) üyeleri, Genel Başkan tarafından veya MKYK'nın salt çoğunluğunun teklifi ile Genel Başkan tarafından görevden alınabilir.

(6) Genel Başkan, BD üyelerine geçici ya da sürekli görevler verebilir.

(7) Partinin TBMM Grup Başkanvekilleri, grup yönetim kurulu üyeleri, Kadın Kolları ve Gençlik Kolları Genel Başkanları da partinin BD toplantılarına katılabilir, söz alabilir ve önerilerde bulunabilir; ancak oy kullanamazlar.

(8) Başkanlık Divanı üyeliğinden yürütme erkinde bir göreve atananların Başkanlık Divanı üyeliği sona erer.

(9) Birbirini izleyen üç olağan toplantıya mazeretsiz katılmayan BD üyesinin üyeliğinin gizli oyla ve BD üye tamsayısının salt çoğunluğu ile düşürülmesine karar verilebilir.

(10) BD'nin toplantı kuralları ve çalışma yöntemleri yönetmelikle düzenlenir.

Başkanlık Divanı (BD)'nin Görev ve Yetkileri:

MADDE 46- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

Başkanlık Divanı (BD)'nin çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir. Başkanlık Divanının görev ve yetkileri şunlardır:

(1) Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul) ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) kararlarını uygulamak; Partinin ilkeleri, amaçları ve programı doğrultusunda tüm çalışmalarını yürütmek,

(2) MKYK'nın gündemini hazırlamak,

(3) Partinin Genel Merkez, TBMM Grubu ve tüm teşkilat kademeleri arasında uyum, işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

(4) Hükümet, diğer partiler, çeşitli resmî veya sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkileri düzenlemek, geliştirmek, bu konularda gerekli tüm kararları almak ve MKYK'nın onayına sunmak,

(5) Genel Merkez organları hariç tüm teşkilat kuruluş işlemlerini yürütmek; üyelik kütüklerini tutmak, il, ilçe ve belde teşkilatlarının olağan ve olağanüstü kongrelerini zamanında yaptırmak,

(6) Partinin yıllık bütçesini ve kesin hesabını hazırlayarak MKYK'nın onayına sunmak ve kabul edilen bütçeyi uygulamak; süresi içinde Genel Başkan adına Anayasa Mahkemesine ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göndermek,

(7) Partinin faaliyet raporu ile uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançolarını, Büyük Kongreye sunulmak üzere MKYK'nın onayına sunmak,

(8) İhtiyaca göre, taşınır ve taşınmaz mallar ile taşıt aracı satın almak, satmak, devir ve değişim etmek,

(9) Yönetmelik taslaklarını hazırlayarak MKYK'nın onayına sunmak,

(10) Toplanacak ilk MKYK'ya sunulmak kaydıyla, zorunlu hallerde gerekli her türlü karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.

YÜKSEK İSTİŞARE KURULU:

MADDE 47-Devlet idaresi ve siyasi faaliyetlerde hizmeti geçmiş kişiler arasından, ihtiyaca göre Genel Başkan tarafından belirlenen kişilerden oluşur. Parti genel başkanlığı görevinde bulunmuş olanlar parti üyeliği devam ediyorsa bu kurulun tabii üyesidir. Parti faaliyetlerinde Genel Başkan ve Genel Kurulun çalışmalarında katkı sağlamaya yönelik, tavsiye mahiyetinde önerilerde bulunmak, partinin kuruluş gayesine ve siyasi geleneklerine ve hedeflerine uygun olarak, parti mensuplarının birlik ve beraberliğini güçlendirmeye yönelik dostane ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamak Yüksek İstişare Kurulunun ana görevidir. Yüksek İstişare Kurulu kendi içinden bir başkan seçer. Yüksek İstişare Kurulu (YİK) ve Başkanı ihtiyaç halinde Genel Başkan tarafından toplantıya çağırılır.

YAN KURULUŞLAR:

Kadın ve Gençlik Kolları:

MADDE 48- (1) Tüzüğün ikinci bölümünde yazılı şartlara göre parti üyeliği kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

(2) Yine tüzüğün ikinci bölümünde yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

(3) Tüzükteki istisnalar hariç, partiye üye kaydı yapma yetkisi ve görevi, ilgili ilçe yönetim kuruluna aittir. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın ve gençlik kollarına üye kaydı yapılamaz.

(4) Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlıkları tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş 'Kadın Kolu Üye Kayıt defteri' ve 'Gençlik Kolu Üye Defteri' adı verilen özel deftere üyelik yazılımları yapılır. Böylece kadın ve gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesi de, ayrı bir sütunda belirtilir, Parti üyeliği sona ermiş kişinin, buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

(5) Kuruluşu zorunlu olmamak üzere aşağıda belirtilen isimler altında örgütlenip çalışmaları yapmak amacıyla partinin kadın ve gençlik kolları oluşturulur.

(6) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Kadın Kolları Genel Başkanı, Kadın ve Aile Politikalarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısına bağlıdır.

(7) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Gençlik Kolları Genel Başkanı Gençlik ve Spor Politikalarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısına bağlıdır.

(8) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları:

- (a) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Kongresi,
- (b) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Başkanı,
- (c) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu.

(9) Kadın/Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları:

- (a) Kadın/Gençlik Kolu İl Kongresi,
- (b) Kadın/Gençlik Kolu İl Başkanı,
- (c) Kadın/Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu.

(10) Kadın/Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları:

- (a) Kadın/Gençlik Kolu Büyük Kongresi,
- (b) Kadın/Gençlik Kolları Genel Başkanı,
- (c) Kadın/Gençlik Kolu Merkez Yönetim Kurulu.

Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine ilişkin Ortak Hükümler:

MADDE 49- (1) Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asil ve yedek sayıları ile kongre delegelerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak, partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(2) Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kademe kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun merkez yönetim kurulunca kararlaştırılır. Kararlaştırılan takvime göre il kongre

tarihleri, kolun merkez yönetim kurulunca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

(3) Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, seçim işlem ve sonuçları ile ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(4) Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması hallerini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır. (5) Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri ile Görevden Alınmaları:

MADDE 50- (1) Kadın ve gençlik kolları kademe başkan ve yönetim kurulları, partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendi alanı açısından aynen kullanır. Bu kolların kurulu olduğu yerde Partinin temsili, Parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanına aittir, Kadın ve Gençlik Kolları, Partinin o yerdeki kurulu teşkilat kademesine bağlı olarak çalışırlar. Dış yazışmalarını, Parti teşkilatı Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar, Görevli oldukları yerlerdeki teşkilat kademesi kurullarının doğal üyesi olup, oy hakları olmaksızın toplantılara katılabilirler. Yan kuruluşlarla ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından görevlendirilecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı olarak yürütülür.

(2)Tüzüğün parti teşkilat kademeleriyle ilgili görevden alma ile ilgili 30'uncu maddesi ve geçici kurullar ile olağanüstü kongrelerini düzenleyen hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır.

(3) Kadın ve gençlik kolları alt kademe başkan ve üyelerini görevden alma işlemlerini yukarıdaki fıkarda atıf yapılan maddelere göre icra etmeye kadın ve gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir.

(4) (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK), yan kuruluşlar alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her türlü soruna her aşamada el koymaya yetkilidir. MKYK'nın bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti içi işlemler açısından kesindir. MKYK bu yetkisini Başkanlık Divanı (BD)'na devredebilir.

(5) MKYK veya Merkez Disiplin Kurulu (MDK), görevden alma nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen kolların merkez organları dâhil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerini kısmen veya tamamen görevden alabilir. Kolların genel merkez organlarını görevden alması halinde, kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere genel başkan tarafından geçici bir atama ile gerçekleştir.

Parti Teşkilatının Diğer Yan Kuruluşları:

MADDE 51- (1) Parti teşkilat kademelerince, Beşinci Bölümde sayılanlar dışında, Partinin Tüzük, yönetmelik, program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla, partili veya partili olmayan uzman kişilerden, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde Genel Merkez bünyesinde yahut il, ilçe düzeyinde çalışma grup ve komisyonları oluşturabilir. Süreli veya süresiz yayınlar yapılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PARTİ GRUPLARI

TBMM PARTİ GRUBU (S.P.K. md. 22)

TBMM Parti Grubunun Oluşumu, Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi:

MADDE 52- (1) Bir partinin TBMM’de grup oluşturabilmesi için, partili en az 20 milletvekili bulunması gerekir. Partili milletvekillerinin tamamının oluşturduğu topluluğa, o partinin TBMM parti grubu denir. Grup kurulduğu Parti Genel Başkanı tarafından TBMM başkanlığına yazı ile bildirilir.

(2) Liberal Partinin Genel Başkanı, partinin TBMM grubunun da başkanıdır. Genel Başkan TBMM üyesi değilse, Parti Meclis Grubu, üyeleri arasından birini, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile grup başkanı seçer.

(3) TBMM Parti Grubu, grup başkan vekillerinin seçimleri ile grup organlarını, grup içi yönetmenliğine göre oluşturur. Parti Grubunda; kuruluşu, görevleri ve yetkileri Grup İç Yönetmeliğinde belirtilen birer Yönetim ve Disiplin Kurulu oluşturulur. Grup Disiplin Kurulunun hangi hallerde Merkez Disiplin Kurulu ile bir arada çalıştırılacağı, Parti Tüzüğünde gösterilir. MKYK üyeleri grup yönetim kurulunda üye olamazlar. Grup başkanı, grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre seçilenlerin görevi ise üç yıldır. Boşalma halinde grup başkanı ile başkan vekilleri için yeniden seçim yapılır. Yönetim kurulunda boşalma olması halinde ise, aldıkları oy sırasına göre yedekler grup başkanı tarafından davet edilir.

Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi ile Grup Üyelerinin Görevleri:

MADDE 53- (1) Grup adına konuşmaya ve beyanat vermeye, Genel Başkan, Grup Başkanı, Grup Başkan Vekili veya görevlendirecekleri grup sözcüleri yetkilidir. Diğer parti grup veya yetkilileriyle yasama ve yürütmeye ilişkin iletişim ve müzakereler, grup başkanı veya başkan vekillerince yürütülür.

(2) Yasama çalışmalarının etkin ve düzenli yürütülmesi, disiplinin sağlanması için yapılacak çalışmalar, alınacak tedbirler ile tüzük ve grup içi yönetmeliğinde belirtilen işler, grup yönetiminin görevidir.

(3) Grup üyeleri, TBMM çalışmalarında partinin tüzük ve programına, temel ilkelerine, gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranır ve bunlara destek verirler. Meclis genel kurul çalışmaları ile komisyon ve parti grubunun çalışmalarına, genel merkez tarafından hazırlanan çalışma programlarına katılmak zorundadır.

(4) Yasama komisyonlarında görevli grup üyeleri, komisyon üyeliği ölçeğinde bir grup oluşturarak aralarından birini başkan seçerler. Grup yönetimi ile gerekli temas ve koordinasyon, bu başkan aracılığıyla sağlanır.

TBMM Grubunda Gizli Oylama Konuları ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği:

(S.P.K. md. 27) (S.P.K. md. 23)

MADDE 54- (1) Grup genel kurulunca yapılacak grup başkanı, başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu asil ve yedek üye seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile sağlanır. Bağlayıcı grup kararlarının güven oylaması gibi istisnai olması esastır. Bu istisnalar, grup içi yönetmeliğinde gösterilir. Grupça yapılacak seçimlerde eşit oy çıkması halinde, sonuç alınıncaya kadar oylama tekrarlanır.

(2)Grubun iç yönetimi, çalışma usul ve esasları ile grup yönetiminin yukarıda sayılanlar dışındaki görev ve yetkileri, grup genel kurulu tarafından Siyasi Partiler Kanununun 23. maddesindeki ilkelere uygun olarak hazırlanıp, çıkarılacak 'Liberal Parti TBMM Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir. Yönetmelik, üye tam sayısının salt çoğunluğu kabul edilir ve bir örneği TBMM Başkanlığına sunulur.

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Grupları ile Bu Gruplara İlişkin Ortak Hükümler:

MADDE 55- (1) İl Genel Meclisi grubu, her ilde partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Gruptan söz edebilmek için partili en az üç (3) il genel meclisi üyesinin olması gerekir. İl genel meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar. Parti il başkanı, il genel meclisi ve il belediye meclisi gruplarının başkanıdır. İlçe başkanı, ilçe belediye meclisi grubunun başkanıdır.

(2) İl genel meclisi grup başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre il genel meclisi genel kurulunda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili üye uymak zorundadır.

(3) Belediye teşkilatı olan her belediye meclisinde, partili belediye başkanı ve partili belediye meclis üyelerinden oluşan gruba, Belediye Meclis Grubu denir. Grup oluşması için en az partili üç üye gereklidir. Belediye meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar.

(4) Belediye meclisi başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

(5) Partinin ilçe ve belde başkanları, kademesindeki il genel meclisi ve belediye meclis üyelerini, partinin yerel politikalarını tespit etmek, çalışmalarını gözden geçirmek ve bilgilenmeyi sağlamak amacıyla, her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, toplantının kapsamına göre, parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

ALTINCI BÖLÜM

PARTİ DİSİPLİN KURULLARI

(S.P.K. 17, 19/7, 25, 53, 59)

MADDE 56- Kanunlara, parti tüzük, yönetmelik ve programına, parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli parti disiplin kurulları şunlardır:

- (a) İl Disiplin Kurulları (S.P.K. md. 19/7)
- (b) Merkez Disiplin Kurulu (MDK) (S.P.K. md.17)
- (c) TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu (GDK)((S.P.K. md.25)
- (ç) Müşterek Disiplin Kurulu (MÜDK) (S.P.K. md.25/2)

İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri:

MADDE 57- (1)(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) İl Disiplin Kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen üç (3) asil üyeden oluşur, üç (3) yedek üye seçilebilir.

(2) İl Disiplin Kurulu, il çevresinde partiye kayıtlı üyelerle, yan kuruluşlar, ilçe başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkilidir. İl disiplin kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz, ancak il yönetim kurulunca intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.

(3) İl disiplin kurulu kararlarına karşı, tebliğden itibaren yedi (7)gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Merkez Disiplin Kurulu(MDK)'na itiraz edebilir, Süresi içinde itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir.

(4) Üyelere ait itiraz dilekçeleri il yönetim kuruluna verilir. İl yönetim kurulu görüşünü de eklemek suretiyle dosyayı Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'na gönderir. Karara il yönetim kurulunca itiraz edildiği takdirde itiraz yapısının bir sureti ilgiliye yedi (7) gün içinde tebliğ edilir. İl yönetim kurulları itiraza konu dosyayı en geç 10 gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna göndermek zorundadır.

(5) İl disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere on (10) gün içinde Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'na gönderilir. Çıkarma kararı Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'nın onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'nın Oluşumu ve Görevleri:

MADDE 58- (1)(Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Merkez Disiplin Kurulu, partinin en üst disiplin kurulu olup, büyük kongre tarafından Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen yedi (7) asil üyeden oluşur, yedi (7) yedek üye seçilebilir.

(2) Merkez Disiplin Kurulu (MDK), aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu olarak, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceler ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

(3) **Merkez Disiplin Kurulu (MDK)'nın Birinci Derecede bakacağı işler şunlardır:**

- (a) Partinin kurucu üyeleri,
- (b) Partinin Genel Başkanı, genel sekreter, genel başkan yardımcıları, MKYK'nın asil ve yedek üyeleri, partinin genel muhasibi,

(c) İl yönetim kurullarının başkan ve üyeleri ile il disiplin kurullarının başkan ve üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkan ve yönetim kurulu üyeleri,

(ç) Kendi başkanı ile asil ve yedek üyeleri,

(d) TBMM'nin partili eski üyeleri ile eski hükümet üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler bakımından kesin olarak karara bağlar.

(4) Merkez Disiplin Kurulu (MDK)' nun İkinci Derecede bakacağı işler şunlardır:

Merkez Disiplin Kurulu (MDK), il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve tüzüğün 60'ıncı maddesi gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte ve aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar S.P.K.'nın 57'nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, parti içi işlemler açısından kesindir.

(5) MDK kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz. Ancak, MKYK, Başkanlık Divanı (BD) veya Genel Başkan tarafından kendisine intikal ettirilen dosya ve konuları inceleyip karara bağlar.

TBMM Grup Disiplin Kurulu (GDK)'nun Oluşumu ve Görevleri:

MADDE 59- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Grup Disiplin Kurulu (GDK), partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kuruluna ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği üç (3) asil üyeden oluşur, üç (3) yedek üye seçilebilir.

(1) Grup Disiplin Kurulu(GDK), grup üyelerinin partiden geçişi veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM parti grup iç yönetmeliğinde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar.

(2) Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezası ve kesinleşme halleri, grup iç yönetmeliğinde gösterilir.

Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri:

MADDE 60- Müşterek Disiplin Kurulu (MÜDK), Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur, Bu kurulun başkanı, Merkez Disiplin Kurulunun başkanıdır. Yine Merkez Disiplin Kurulu başkan vekili ve sekreteri bu kurulunda başkan vekili ve sekreteridir.

(1) Partili milletvekillerinin partiden geçici ve kesin olarak ihraçlarını gerektiren söz, tutum ve davranışlarından dolayı, haklarında disiplin kovuşturması yapmaya, karar vermeye Müşterek Disiplin Kurulu yetkilidir. S.P.K.'nın 57'nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(2) Merkez Disiplin Kurulu (MDK) ile Grup Disiplin Kurulu (GDK)'na ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu (MÜDK) içinde geçerlidir.

Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler:

MADDE 61- (1)Her disiplin kurulunun görev süresi yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur. Disiplin kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan yardımcısı ve sekreter seçimi yaparak kurulan başkanlık divanını oluşturur. Disiplin kurullarında zamanla boşalma olması halinde en çok oy alandan başlamak üzere yedekler sırayla göreve çağırılır. Mazeretsiz üst üste üç toplantıya katılmayan kurul üyesi istifa etmiş sayılır ve yerine sırayla yedekler çağırılır.

(2) Partinin disiplin kurulları üyeleri, kongrelerde ve milletvekilliği dışında da partinin diğer organ ve kurulunda görev alamazlar. Partiden ne suretle olursa olsun gelir sağlayamazlar. Eşler, birinci ve ikinci derecedeki kan ve sıhri hısımlar aynı disiplin kurulunda görev alamazlar, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar. Disiplin kurulları başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.

(3) Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az üçte iki (2/3) çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak, partiden kesin çıkarma cezası verilmesi halinde üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı gerekir.

(4) Disiplin kurullarına sevk edilen partinin savunması alınmadan veya savunma vermekten vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilmez. Savunma için gerekli süre, çağrı belgesinin ilgiliye tebliğinden itibaren on beş (15) gündür. Seçimlerde veya kamuoyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre tebliğden itibaren yedi (7) gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır. Davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir.

(5) Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve Tüzük hükümleri ile zaruri hallerden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler. Parti üyeleri hakkında verilen kararlar gerekçesi ile birlikte en geç 30 gün içinde ilgiliye tebliğ edilir. Sevk eden kurula da bildirilir, Disiplin kurulları değerlendirmesini yaparken ve kararlarını verirken takdir hakkına da sahiptir.

(6) Parti teşkilat ve kademesi, kurullarının incelemesini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Disiplin cezalarının af yetkisi MKYK'ya aittir.

(7) Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atfolunan eylemle bağılıdırlar. Gerek görmesi halinde soruşturmayı genişletir, tanık dinleyebilir, iddia ve savunmayı kanun tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.

(8) Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili parti kayıtlarında yazılı adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değilse, hüküm özeti gazete ile ilan edilir. İlandan itibaren on beş (15) gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Disiplin kurulu kararlarının sonuç doğurabilmesi için kesinleşmesi gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi:

MADDE 62- (1) Disiplin kurulları, re'sen soruşturma başlatamazlar ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna aittir. TBMM Parti Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kuruluna sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile MKYK ve BD'ye aittir.

(2) Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ele alınır. İhbar veya şikâyet eden, sevkle yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez.

(3) Disiplin kuruluna sevk kararlarının, ihbar olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezası nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

Disiplin Suç ve Cezaları (S.P.K. md. 53/1):

MADDE 63- Parti disiplin kurularınca 64'üncü maddede yazılı esas ve usullere göre verilebilecek disiplin cezaları; uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici ihraç, partiden veya gruptan kesin ihraç cezalarıdır. Disiplin cezalarını gerektiren fiiller-suçlar ise şunlardır:

(1) Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller:

Uyarma, yazılı olarak partinin dikkatinin çekilmesi olup, yetkili organlarca davetli olduğu organlara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak; durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek; verilmiş görevin ifasında lakayt davranış sergilemek; parti yöneticisi ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanda bulunmak, parti içi birlik ve beraberliği zedeleyici tutum ve davranışlara yönelmek gibi haller, partinin uyarma cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.

(2) Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller:

Kınama, partinin kusur bildirimi içeren yazılı uyarılması olup, yetkili organlarca verilmiş parti görevini kabul etmemek veya yapmamak; parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek; parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun,tüzükve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak; parti organlarının toplantılarında gizli tutulması gereken konu ve kararları açıklamak; seçim ve sandık kurullarındaki göreve gitmemek; kanuna, ahlaka, mahalli örf ve adetlere uygun düşmeyen davranışlarda bulunmak ve özel hayatında parti üyeliğiyle bağdaşmayacak ve partiye söz getirecek durumda olmak gibi haller partinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.

(3) Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller:

Geçici ihraç cezası, belli bir zaman için uygulanır ve kararla birlikte başlayan bu sürenin sonunda yeni bir karara gerek kalmadan kalkar. Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az, bir yıldan fazla olmamak üzere, partinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Ancak bu, üyenin partinin Tüzük, program ve diğer mevzuatı ile organların bağlayıcı kararlarına uymak zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu cezayı gerektiren haller şunlardır:

(a) Kanuna, partinin tüzük ve programı ve yönetmeliklerine, BD, MKYK veya yetkili organlarının kararlarına aykırı söz, tutum ve davranışlarda bulunmak, yayınlar yapmak, bu yoldaki yayınları teşvik ve tahrik etmek,

(b) Partiyi kişisel çıkarlarına alet etmek, bu amaçla parti nüfuzunu kötüye kullanmak,

(c) Makul bir gerekçe olmadan üye kayıt taleplerini kabul edip neticelendirmemek,

(ç) Kanuni sorumluluklar saklı kalmak ve ödeme tazmin sorumluluğu saklı kalmak üzere, hizmetin devamı süresince ve görevinin gereği olarak aldığı evrak, eşya ve malzemeyi saklamak, kaybetmek, ayrıldığı halde teslim etmekten kaçınmak,

(d) Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer partililerin veya bağımsız adayların propagandasını yapmak yahut parti adayları aleyhine çalışmak,

(e) Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak.

(4) Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller:

Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, partinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran ve en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin, TBMM parti grubundan ihracını; partiden ihracı da gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir. Partiden kesin ihraç

kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir ve kaydı silinir, Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerektiren haller şunlardır:

- (a) Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak,
- (b) Devletin ülkesi ve milletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve S.P.K'nun 4. kısmında yer alan esaslara aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak,
- (c) Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek,
- (ç) S.P.K.'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkûmiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek,
- (d) Partinin mal ve parasını zimmetine geçirmek veya özel işlerinde kullanmak,
- (e) Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak,
- (f) Parti yöneticileri, üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama, hakarete bulunmak,
- (g) Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak.

Disiplin Suç ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı:

MADDE 64- Vukuundan itibaren iki (2) yıl, öğrenildiği tarihten itibaren altı (6) ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk (S.P.K. md. 59) :

MADDE 65- (1) Partiden kesin veya geçici çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin cezası verilmesi için sevk ile yetkili yönetim kurulu tarafından tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edilen üye, ayrıca bir karara gerek kalmadan, partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılır ve üyelik haklarından mahrum kalır.

(2) Disiplin kuruluna sevk nedeni, Tüzüğün 66'ncı maddesinin a-b-d bentlerinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevke yetkili kurulun üye tam sayısının üçte iki (2/3) çoğunluğu ile alınması gerekir.

(3) Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye yedi (7) gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı yedi (7) gün içinde karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu'nun bu konuda vereceği karar kesindir.

(4) Tedbirli sevk kararları, MKYK veya BD yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu (GYK) tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz üzerine yedi (7) gün içinde verilecek karar kesindir.

(5) Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına resen karar vermeye yetkilidirler.

Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı (S.P.K. md. 57):

MADDE 66- Hakkında partiden veya grubundan geçici veya kesin ihraç cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti Tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra, nihai karar niteliğindeki son karara karşı, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren otuz (30) gün içinde, nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları en geç otuz (30) gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar. Bu karar kesindir.

Disiplin Cezalarının Af Yetkisi (S.P.K. md. 58):

MADDE 67- Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezaları af yetkisi MKYK'na aittir. İlgili kişinin af istemi, Genel Başkan'ın olurlarına göre MKYK gündemine alınır ve karara bağlanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

GENEL VE YEREL SEÇİMLER

(S.P.K. md. 36 ile 52)

Seçimler ve Adaylar

Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi:

MADDE 68- Partinin ülkede yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen tek başına katılıp katılmamasına karar verme yetkisi, MKYK'na aittir. Kısmi katılım kararının, üye tam sayısının en az üçte iki (2/3) çoğunluğu ile alınmış olması gerekir.

Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme:

MADDE 69- (1) Partiye üye olsun veya olmasın milletvekili aday tespit işlemlerine katılmak için müracaat edenlere Anayasa, ilgili kanunlar (Seçim Kanunu ve S.P.K. gibi) ve parti tüzük ve programı temel ilkesi bakımından izin vermeye, adaylık için başvurusu tarihlerini belirlemeye MKYK yetkilidir. Adaylık başvuruları, MKYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan Genel Merkezdeki ilgili birime veya il başkanlıklarına bizzat yapılır.

(2) Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra BD tarafından, adaylar hakkında yasal nitelikler ve uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak veya oluşturulacak bir komisyona yaptırılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir öneri listesi hazırlanır, MKYK'na sunulur. MKYK da lüzum gördüğü ön incelemeyi yaparak, ön seçim, teşkilat yoklaması veya merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim çevresi esasına göre belirler.

Aday Tespit ve Sıralama Usulleri:

MADDE 70- (1) Genel ve kısmi ara milletvekili seçimlerinde, Tüzüğün 72/2'nci maddesinde yazılı olduğu şekilde ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından parti adayları ve bu adayların liste sıralamalarının tespiti aşağıdaki sıraya göre yapılır;

- (a) Ön Seçim,
- (b) Teşkilat Yoklaması,
- (c) Merkez Yoklaması.

(2) Usullerin birinin, birkaçının veya tamamının; aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada veya birinin ülke ölçeğinde tam olarak uygulanması suretiyle yapılabilir. Buna MKYK tarafından karar verilir. Ancak, Liberal Parti'nin genel, kısmi veya ara milletvekilliği seçimlerinde, tüzüğün 72.maddesinin 2.bendinde yazılı olduğu gibi ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından tespit edilen parti adaylarının sıralamalarını, öncelikle ve esas olarak seçim çevresi ölçeğinde partiye kayıtlı tüm partili üyelerin ön seçim seçmeni olarak, yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılacak seçimlerle belirlenmesine özen gösterilir. Her hâlükârda Milletvekili seçimlerinde, seçim çevrelerinin en az yüzde seksen (% 80)'inde ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birinin uygulanması ile aday belirlenmesine riayet edilir.

(3) **Ön Seçim Usulü ile Aday ve Liste Sıralaması Yapmak:** Ön seçim, her seçim çevresinde S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde partiye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti aday sıralamasının belirlenmesidir.

(4) **Teşkilat Yoklaması Usulü ile Aday ve Liste Sıralaması Yapmak:** Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklama seçmeni olarak nitelenen ve aşağıda belirlenmiş olan partililer tarafından,

S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, yargı gözetim ve denetimi altında, gizli oy açık tasnif esasına göre aday ve liste sıralamalarının yapılmasıdır. Teşkilat yoklamasının yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve parti üyeliği devam eden teşkilat yoklaması seçmenleri şunlardır:

- (a) Parti kurucuları,
- (b) Partili eski bakan ve milletvekilleri,
- (c) Partinin eski belediye başkanları (il, ilçe),
- (ç) Partinin eski il, ilçe başkanları,
- (d) Çevrenin partili bakan ve milletvekilleri,
- (e) Partinin teşkilat kademe başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri,
- (f) Partinin disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri,
- (g) Partinin il genel meclisi asil üyeleri,
- (ğ) Partinin belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri,
- (h) Partili köy ve mahalle muhtarları,
- (ı) İlçelerin il kongre delegeleri,
- (i) İllerin büyük kongre delegeleri,
- (j) Kongrelerini yapmış yan kuruluş başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri.

(5) İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklaması seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri, il içinde dilediği seçim çevresinde oyunu kullanabilir.

(6) **Merkez Yoklama Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak:** Merkez yoklama usulü, Tüzüğün 72/2'inci maddesinde yazılı usule göre aday ve liste sıralamasının, doğrudan MKYK tarafından yapılmasıdır.

Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması:

MADDE71- (1)İstifa, ölüm ve kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde boşalma olması halinde, sıralama, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış ise, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dâhil edilmesiyle doldurulur.

(2) Ön seçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az üçte bir (1/3) oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya MKYK yetkilidir.

(3) Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılamaz. Boşalan sıra MKYK'nın belirlediği ismin bildirilmesiyle doldurulur.

Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (S.P.K. md. 36/son):

MADDE 72- (1)Aday tespit ve sıralama işleminin, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması halinde, TBMM toplam üye sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini ve liste sıralamasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmek koşuluyla merkez adayı göstermeye Genel Başkan yetkilidir.

(2) Ön seçim ve teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının yüzde beş (%5)'ini aşamaz.

(3) Bir seçim çevresinde birden fazla kontenjan adayı gösterilemeyeceği gibi, iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar ile belediye başkanı olanlar, kontenjan yöntemi ile aday gösterilemezler. Kontenjan adayı gösterilecek olanlar, ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılmazlar.

Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri

Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme:

MADDE 73- (1) Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre MKYK tarafından belirlenecek tarihler arasında, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için Parti Genel Başkanlığı'na; ilçe belediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına; belediye ve il genel meclisi üyelikleri adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır.

(2) Büyükşehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi MKYK'ya aittir.

(3) İlçe belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, MKYK onayı ile; ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler. Ancak, ön seçimle seçilen adaylarda değişiklik yapılamaz.

Yerel Seçimlerde Aday Tespit ve Sıralama Usulü:

MADDE 74- Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adayları ve sıralamaları, Tüzüğün 73/2 maddesinde yazılı usullerden birinin, birkaçının veya tamamının, aynı seçimde seçim çevresi ölçüğüne göre aynı anda ve bir arada yahut ayrı ayrı kısmi veya tam olarak uygulanması suretiyle hangi yöntemle yapılacağının tespiti yetkisi MKYK'ya ait olmakla birlikte; merkez partide ön inceleme sonucu belirlenecek aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye meclis ve il genel meclis üyelerinin tespiti ve sıralaması her halükarda Tüzüğün 73/2 maddesinde belirtildiği şekli ile ve o seçim çevresinde partiye kayıtlı tam üyelerinin iştiraki ile yapılacak ön seçim ile belirlenmesi zorunludur.

Yerel Yönetimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması:

MADDE 75- (1) Yerel yönetim ön seçimlerinde ön seçim çevresi; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclis üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için ilin belediye sınırlarıdır.

(2) Ön seçimlerde büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, partinin il belediye sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclis adaylıkları için, ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclis adaylıkları için, ilçenin mülki sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri; ön seçim seçmeni olarak, Mahalli İdareler Seçim Kanunu ve S.P.K'da, parti Tüzüğünde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayı ile belediye ve il genel meclisi asil ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler.

(3) Teşkilat yoklamasında; Tüzüğün 73/4 maddesinde yazılı teşkilat yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama seçmenidir. İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclis adaylarının teşkilat yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, tüzüğün 73/4'üncü maddesinde yazılı olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile, ilçe kademesi ve ilçe yan kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar.

(4) Ön seçim ve teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kura ile belirlenir.

(5) Merkez yoklaması, adayların MKYK tarafından doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır.

(6) Belediye meclis kontenjan adayları, MKYK tarafından veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar,

Tüzüğün 74'üncü maddesine göre adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur.

Ortak Hükümler

Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (S.P.K. md. 40/4):

MADDE 76- Adayların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur.

Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu:

MADDE 77- Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları Tüzüğün 11'inci maddesi gereği genel merkezce ikmal edilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gerekli evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra on (10) gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler.

Seçim İşleri Yönetmeliği:

MADDE 78- Tüzükte, seçim işleri ve adaylıklarla ilgili olarak yönetmelikle düzenleme yapılacağı belirtilen konular dâhil, kanun ve parti Tüzüğüne aykırı olmamak şartıyla, genel veya kısmi yerel ve milletvekili seçimlerinde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve teşkilat yoklama seçmen listelerinin hazırlanması ve seçim kurullarına verilmesi, sandık kurulu üyeliği, müşahitlik, oy pusulalarının hazırlanması, seçim sonuçlarına itiraz gibi konularda ve Tüzükte açıkça gösterilmeyen konularda nasıl hareket edileceği, MKYK tarafından çıkarılacak "Seçim İşleri Yönetmeliği" ile düzenlenir. MKYK, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını, her seçime özgü olacak şekilde ilke kararlarıyla belirlemeye mezun ve yetkilidir.

Liberal Parti

SEKİZİNCİ BÖLÜM

MALÎ HÜKÜMLER

Partinin Gelirleri (S.P.K. md. 61):

MADDE 79- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

(1) Partinin gelirleri ve gelir kaynakları Siyasi Partiler Kanununun 61 ila 68'inci maddeleri ile 110'uncu maddesinde belirtilenlerden oluşur. Bu gelirler Siyasi Partiler Kanununun 69'ncu maddesinde belirtilen usullerle elde edilir.

(2) Parti, amacı doğrultusunda yapacağı harcamaları, Siyasi Partiler Kanununun 70'inci maddesinde belirtilen esaslara göre yapar.

(3) Şartları taşınması halinde Devlet tarafından yapılacak yardımlar, yüzde otuz (%30)'undan az olmamak üzere il ve ilçe teşkilatlarına gönderilir.

(4) Partinin giderlerinde malî sorumluluk, Siyasi Partiler Kanununun 71'inci maddesinde belirtilen şekildedir.

(5) Partinin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır:

(a) Giriş ve Üyelik Aidatı (S.P.K. md. 62): (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Partiye giriş aidatı asgari 20,-TL, azami 2.000,- TL'dir ve üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 200,- TL, azami 4.000,- TL olup, aylık veya yıllık olarak ödenir. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla artırma veya indirim yapmaya MKYK yetkilidir. Üye aday, giriş beyannamesini/üye müracaat formunu/üye kayıt formunu imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini bildirir. Üyelik aidat borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidat borcu olması aksi MKYK'ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder, Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye on beş (15) gün süre içeren yazılı uyarma yapılmış olması gerekir.

(b) Milletvekilliği Aidatı (S.P.K. md. 63): Milletvekili aidatı partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti Genel Merkezi'ne ayrılacağına TBMM parti grubuna karar verilir. Ancak, bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, MKYK'ca kararlaştırılır. Ancak, bunun da yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını geçemez.

(c) Aday adaylarından alınacak özel aidat (S.P.K.md.64): Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği, il genel meclis üyeliği aday adaylarından özel aidat alınır. Bu aidatın miktarı, Yasadaki sınırlar içinde olmak üzere MKYK'ca belirlenir.

(ç) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler (S.P.K.md. 65): Bu fasıladaki gelirler, satış fiyatları yasa gereği MKYK'ca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz unsurlarının satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defter, makbuz ve kâğıtlarından elde edilecek gelirlerdir.

(d) Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler: Parti genel merkezinin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde edilecek gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

(e) Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler: Partinin MKYK'sı, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, malik olduğu taşınır veya taşınmaz mal varlıklarını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler parti gelirleridir.

(f) Bağışlar (S.P.K. md.66): S.P.K.'nın 66'ncı maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.

(g) Hazine Yardımları: Gerekli şartların oluşması halinde, Hazine’ce partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az yüzde otuz (%30)’u il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Gelirlerin Sağlanması Usulü (S.P.K. md. 69):

MADDE 80-(1)Partinin bütün gelirleri, partinin tüzel kişiliği adına elde edilir. Partinin Genel Merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarınca kabul ve tahsil edilecek gelirler, Mali ve İdari İşler Başkanlığı’nca bastırılacak, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhaseplikçe bir deftere yazılarak takip edilir.

(2) Parti Teşkilat Kademeleri, kullandıkları gelir makbuzları nedeniyle MKYK’ya; Mali ve İdari İşler Başkanlığına karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuz dip koçan veya kopyalarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesi’nin ilk inceleme kararının partiye bildirim tarihinden itibaren beş (5) yıldır.

Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul (S.P.K. md.70) ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (S.P.K. md.71):

MADDE 81- (1) Parti amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. S.P.K.’nın 70’inci Maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tasdiki gereklidir.

(2) Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamaların parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararıyla, olura bağlanması gerekir. Ancak, yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla, mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için, ayrıca karar alınmasına gerek yoktur.

(3) Parti kademe teşkilatları, bağlı bulundukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı (6) ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

(4) Partinin bütün harcamaları ve sözleşmelerle girişilecek yükümlülükler; Genel Merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına, ilçelerde ilçe yönetim kurulu adına yapılır. Bu harcama ve sözleşmeler de bu kurullarca yetkilendirilmiş kişi ya da kurulca sağlanır ve yapılır.

(5) Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve Genel Merkeze karşı, muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludur.

(6) Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, MKYK’ca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya MKYK’nın yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz, MKYK veya Genel Başkan veya parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru alınmadan gerçekleştirilmiş işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlemi yapan veya altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

Bütçe ve Kesin Hesap (S.P.K. md. 73)

Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması:

MADDE 82- (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı)

- (1) **Bütçenin hazırlanması ve onayı;** her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak Genel Merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar MKYK ve Başkanlık Divanı tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.
- (2) **Kesin hesabın hazırlanması ve onaylanması;** her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve genel merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, MKYK'ya sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.
- (3) **Kesin hesabın bildirimi;** Parti Genel Merkezi, MKYK tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.
- (4) Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.
- (5) Bütçe, bilanço, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabın nasıl düzenleneceği yönetmelikle düzenlenir.
- (6) Partinin bütçesi, bilançosu, gelir ve gider cetvelleri, kesin hesabı, Anayasa Mahkemesince yapılan malî denetim sonucu dâhil tüm malî tablo ve raporlar Partinin resmî internet sayfasında yayınlanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

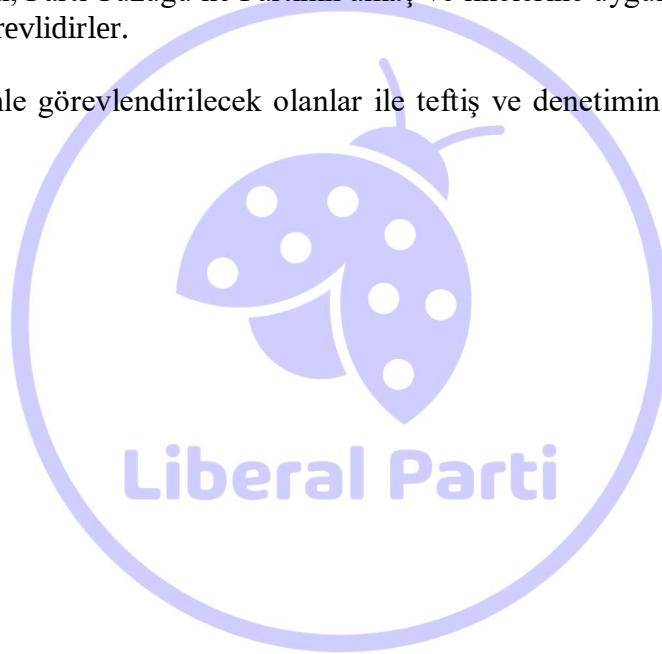
TEFTİŞ VE DENETİM

Teftiş ve Denetim Amacı, Denetim Yetkisi ve Görevi ve Parti Müfettişleri:

MADDE 83- (1) Partinin her derecedeki alt kademeleri, yan ve yardımcı kuruluş organları ve üyelerinin, Parti adına yaptıkları tüm işlemlerden ve eylemlerden kanun, Parti Tüzüğü ve yönetmelikleri ile kademe kongreleri, MKYK ve Başkanlık Divanı kararlarına uygunluğunun tespiti ile teşkilatları daha uygun bir duruma getirmek, alınması gerekli önlemleri ve yapılması gereken çalışmaları yerinde belirlemek amacıyla yapılacak faaliyetlerin bütünü, teftiş ve denetimin amacı olmaktadır.

(2) Partinin her kademesinin birinci ve en yetkili teftiş ve denetim mercii, ilgili kademenin kongre genel kuruludur. MKYK, yan kuruluşları ile birlikte Partinin tüm teşkilatını doğrudan veya görevlendireceği elemanlar aracılığıyla; kademe organları da kendilerine bağlı alt kademe organları ile kademesindeki Parti yan kuruluşlarını, yan kuruluş merkez teşkilatları ise, kendisine bağlı tüm alt kademe kuruluşlarını, Parti Tüzüğü ile Partinin amaç ve ilkelerine uygunluk bakımından teftiş ve denetimle yetkili ve görevlidirler.

(3) Teftiş ve denetimle görevlendirilecek olanlar ile teftiş ve denetimin usul ve esasları MKYK tarafından belirlenir.

ONUNCU BÖLÜM

PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, ARAŞTIRMA KURULLARI, KOMİSYONLAR

Parti Danışma Meclisi ve Üyeleri:

MADDE 84- (1) MKYK, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az bir defa olmak üzere parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı teşkilatın ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla, partililerden oluşan Parti Danışma Meclisi (PDM)'ni toplar.

(2) Yapılan müzakerelerde öne sürülen ve kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur. Bu uygulama için gerekli kararları alma yetkisi MKYK'ya aittir.

(3) Parti Danışma Meclisi üyeleri şu kişilerden oluşur:

- (a) Genel Başkan,
- (b) Üyeliği devam eden parti kurucuları,
- (c) MKYK'nın asil üyeleri,
- (ç) Partinin TBMM grup üyeleri,
- (d) İl Başkanları,
- (e) Yan kuruluşların merkez başkanları ile Başkanlık Divanı (BD) üyeleri,
- (f) Yan kuruluşların il başkanları,
- (g) Partili il belediye başkanları,
- (h) İl belediye meclisi grup başkan vekilleri,
- (i) Başkanlık Divanı'nca davet edilmelerinde yarar görülenler.

İl ve İlçe Danışma Meclisleri (Divanları) ve Üyeleri:

MADDE 85- (1) İl ve ilçe danışma meclisleri, partinin il ve ilçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve işbirliğini sağlamak, sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek gibi partisel ve siyasal her tür çalışma amaçlı olarak, yılda en az bir defa olmak üzere ilgili yönetim kurulunca düzenlenen toplantılardır.

(2) Bu toplantılar danışma ve istişari mahiyette olup, çoğunluk aranmaz. İl ve ilçe danışma meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, karar organlarınca belirlenir. İlçe meclisleri il meclisi toplantısından önce yapılır. Toplantı sonucunda toplantıda dile getirilen konular özetlenerek bir rapor halinde üst kademeye sunulur.

(3) İl Danışma Meclis Üyeleri Şunlardır:

- (a) İlde oturan ve parti üyeliği devam eden kurucular,
- (b) İlin partili TBMM üyeleri ile il çevresinde oturan eski milletvekilleri,
- (c) İl başkanları ile il yönetim kurulu üyeleri,
- (ç) İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri,
- (d) İlçe başkan ve ilçe yönetim kurulu üyeleri,
- (e) Yan kuruluşlar il, ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyeleri,
- (f) Partili il, ilçe belediye başkanları ve meclis üyeleri,

- (g) İl çevresinde oturan partili il eski başkanları ile il eski belediye başkanları,
 - (ğ) İl yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler.
- (4) **İlçe Danışma Meclisi Üyeleri Şunlardır:**
- (a) Yukarıda İl Danışma Meclisinde (a), (b) şıklarında yazılı olanlar,
 - (b) İl yönetiminin kendi üyeleri arasından belirlediği kişiler,
 - (c) İlçe başkanı ve yönetim kurulu üyeleri,
 - (ç) İlçede kurulan yan kuruluşların başkan ve üyeleri,
 - (d) İlçe belediye başkanı ile belediye ve il genel meclis üyeleri,
 - (e) Mahalle ve köy temsilcileri,
 - (f) İlçeye bağlı belde başkanları ile belde yönetim kurulu üyeleri,
 - (g) İlçede oturan partili eski ilçe ve eski belediye başkanları,
 - (ğ) İlçe yönetim kurulunca davet edilenler.

Genel Başkan Danışmanları:

MADDE 86- Genel Başkan ihtiyaç duyduğu her konuda çalışmalar yaptırmak üzere, Partili veya Partili olmayan yeteri kadar uzman kişiyi ücretli/ücretsiz danışman olarak atayabilir. Bu şekilde istihdam olunan danışmanlar, Genel Başkanın belirleyeceği gündeme göre çalışmalar yapar, yetkili organlarca alınacak kararların alt yapısını oluştururlar, Danışmanlar, Genel Başkan'ın davetine göre MKYKveBD'nin toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilirler. Danışmanların ücret ve sosyal hakları, BD tarafından kararlaştırılır ve parti bütçesinden ödenir. Her Genel Başkan seçiminde danışmanların görevi sona erer.

Araştırma Kurulları, Komisyonlar, Büro ve Merkezler

MADDE 87- (1)Partinin kademe yönetim kurulları, Tüzüğü'nün 51'inci maddesinde belirtilen nitelik, amaç ve kapsamda veya kongrelerde alınmış kararlar doğrultusunda belli konular için sürekli veya geçici araştırma, inceleme, danışma kurul ve komisyonları oluşturabilirler.

- (2) Parti kademe teşkilatları, teşkilat kademe merkezine bağlı olarak araştırma merkezi, lokal ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar açabilir ve çalışmalar yapabilir.
- (3) Parti Genel Merkezi'nde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak hukuk bürosu, basın bürosu, seçim bürosu gibi hizmet ve faaliyetlerin gerekli kıldığı bürolar ve merkezler oluşturulur.
- (4) Ayrıca Genel Sekretere bağlı Bilgi işlem Merkezi ve toplumsal hayatın bütün alanlarında çalışmalar yapmak üzere Araştırma Geliştirme Merkezi (ARGE) oluşturulur.
- (5) Bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, BD'ce belirlenir. Benzeri büro ve merkezler, duyulan ihtiyaca göre il ve ilçe yönetim kurulu kararıyla alt kademelerde de oluşturulabilir.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

HÜKÜMET FAALİYETLERİ (S.P.K. MD. 28)

Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi Alma ve Koalisyondan Ayrılma:

MADDE 88- (1)Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi MKYK'ya aittir, Hükümet kurma görevi Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa gereğince parti Genel Başkanına verilmişse, üstlenen Genel Başkan, MKYK üyeleri, Başkanlık Divanı (BD) üyeleri ve TBMM parti grubunu birlikte toplayarak istişarede bulunur ve bakanları tespit eder.

(2)Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya parti kontenjanından açıktan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

BD Üyesinin Hükümet Üyeliği ve Partili Bakanlar Hakkında Parti içi Güven Oylaması:

MADDE 89- (1)Başkanlık Divanı(BD) üyeliği ile hükümet üyeliği aynı kişide birleşmez. Bakanlar Kurulu üyeliğine atanan BD üyesinin BD üyeliğinden istifası zorunludur. Hükümetin güven oylamasını takip eden en geç üç gün içinde BD üyesi istifa beyannamesi vermek zorundadır. Vermezse resmen istifa etmiş sayılır.

(2) Partili Bakanlar Kurulu üyeleri, çalışmalarında Anayasa'ya, Kanunlara, partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uymak zorundadır.

(3) Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan grup üyesi bakan hakkında, TBMM Parti Grubunda güven oylaması yapılabilir. Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından istenebileceği gibi, Grup Yönetim Kurulu veya Grup Genel Kurulu yahut MKYK tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için karar alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir.

(4) Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için TBMM Parti Grubunda yapılacak gizli güvensizlik oylamasında grup üye tam sayısının üçte iki (2/3) çoğunluğunun oyu gereklidir. Grupta düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise partiden istifa etmiş sayılır.

ONİKİNCİ BÖLÜM

PARTİ DEFTERLERİ (SPK MD.60)

Parti Teşkilatlarının Tutacağı Defterler:

MADDE 90- (1) Parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur.

(a) **Üye Kayıt Defteri:** (Değişik: 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı) Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, üye kayıt defteri tutulur. Üyelerin, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numarası verilerek üye defterine yazımları yapılır. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde tutulur, Üye Kayıt Formları (ÜKF) üç (3) nüsha olarak düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin/üye kayıt formlarının asıl nüshası ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Bir kopyası aynı şekilde muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir; diğer nüshası Partinin ilgili birimine/Parti Genel Merkezine gönderilir. Elektronik olarak beyan edilen giriş beyannameleri/üye kayıt formları (ÜKF) ve elektronik ortamdan iletilen üyelik için müracaat bilgileri için de aynı usuller uygulanır, ilave olarak ilçe başkanlığı tarafından elektronik ortamda da muhafaza edilir, birer sureti Partinin ilgili birimine/Parti Genel Merkezine elektronik ortamda iletilir. Mevzuatın imkân verdiği ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programından yararlanılır.

(b) **Karar Defteri:** İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye, muhalefet şerhi düşerek imzalar. İstek halinde karar örneği kendisine verilir, Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler kongre divanı tarafından imzalanır.

(c) **Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri:** Teşkilat kademesine gelen ve giden evrakların, tarih ve sıra numarası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakların asılları ve giden evrakların suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

(ç) **Gelir ve Gider Defteri (İşletme Defteri):** Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrak-ı müsbitesi belli olacak şekilde işlendiği defterdir.

(d) **Demirbaş Eşya Defteri:** Parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterlerdir.

(2) Defterin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilat kademesinin bulunduğu yerin İlçe Seçim Kurulu Başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu bu defterler dışında kalan ve parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının, Tüzükte yazılı olanlar dışında tutacakları defterler yönetmelikte gösterilir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Yetki ve Görev Devri, Yetki Sınırı:

MADDE 91- (1)Parti organ veya makamları, kanunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyecekleri esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir.

(2) Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, parti genel politikalarına aykırı ve partiyi bağlayıcı eylem ve işlemde bulunamaz. Merkez organlarda görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiçbir alt kademede görev alamazlar.

Parti İçi Referandum:

MADDE 92- Önemli politik tercihler söz konusu olduğu hallerde, partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya teşkilatlarda görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı parti içi referandum yapılabilir. Parti içi referandumun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek MKYK'ya aittir.

Organlarda Görev Alanların İlgili Resmi Mercilere Bildirimi (S.P.K. md.33):

MADDE 93- (1)İlçe ve il kongrelerinin toplanacağı gün, saat ve yer ile gündemi, toplantının yapılacağı günden en az on beş (15) gün önce mahalli mülki makama bildirilir. Büyük kongrenin gün, saat ve gündemi de en az on beş (15) gün önce yetkili makamlara bildirilir.

(2)Parti organlarında görev alanların adları, soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâh adresleri ve partideki görevleriyle, ilçe seçim kurulu başkanlığınca onaylanmış kongre tutanağı, toplantıyı takip eden on beş (15) gün içinde, ilgili yönetim kurulu başkanı tarafından, o yerin en büyük mülki amirine ve ayrıca, S.P.K. gereği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletmek üzere Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı'na il başkanlığı kanalı ile bildirilir, Başkanlık Divanı ve MKYK'da görev alanlar da aynı şekilde İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilir.

Tüzük ve Program Değişikliği Yapılması (S.P.K. md. 14):

MADDE 94- Partinin tüzük ve programının kısmen veya tamamen değiştirilmesine karar verme yetkisi, kanun ve Tüzükte belirtilen usullere uygun olarak Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul)'ye aittir.

Parti İçi Yönetmeliklerinin Hazırlanması:

MADDE 95- Tüzükte çıkarılması öngörülen bütün iç yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her türlü yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya Genel Sekreterlik görevlidir. Herhangi bir konuda tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

Parti Kapanması (S.P.K. md. 109, 110):

MADDE 96- (1)Partinin tüzel kişiliğinin feshine karar verme yetkisi S.P.K'nın 109 ve 110'uncu maddelerindeki esaslar dâhilinde büyük kongreye aittir. Partinin başka bir parti ile birleşmesine de Büyük Kongre tarafından karar verilir.

(2) Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul)'de parti kapanması kararı gizli oy ile alınır. Toplantı yeter sayısı ise, bu Tüzükte Büyük Kongre ile ilgili toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur.

(3) Büyük Kongrenin fesih kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer. Genel Başkan fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı ile bildirir.

Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu:

Madde 97- (1)Parti kurucuları, partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden on (10) gün içinde toplanarak, belirleyeceği seçim yöntemine göre, üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından, önce partinin Genel Başkanı'nı, daha sonra da belirleyeceği sayıda MKYK üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu (MDK) üyelerini gizli oylama ile seçer ve Tüzüğün 97'inci maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirimleri yapar.

(2) Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, varsa partinin TBMM'de bulunan grup üyeleri de katılır. Kurucular tarafından oluşturulan ilk MKYK, yapacağı toplantıda, toplantı takvimini belirler, BD üyelerinin seçimini yapar.

Kurucular Kurulu Üyeleri (S.P.K. md.14/8):

Madde 98- (1)Kurucular Kurulu, kuruluş bildirisinde yer alan parti kurucuları ile bunlar tarafından ilk büyük kongreye kadar oluşturulacak olan MKYK, Başkanlık Divanı ile Merkez Disiplin Kurulu'nun asil üyeleri, Parti Genel Başkanı ve varsa partili milletvekillerinden oluşan kuruldur.

(2) Bu kurul üyeleri, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildirimlerinde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan MKYK ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği merci, Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için parti Genel Başkanlığıdır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezai hükümleri hakkında 3628 Sayılı Yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kurucular Kurulunun Görev ve Yetkileri:

GEÇİCİ MADDE 1- Kurucular kurulu, ilk olağan büyük kongre yapılınca kadar, bu Tüzüğe göre parti Büyük Kongresinin sahip olduğu bütün hak ve yetkileri kullanır.

Kademe Organlarının Oluşumunda Organların üye Sayıları:

GEÇİCİ MADDE 2- Parti kademelerinin ilk kuruluşunda merkez organları dâhil, bütün kademe organlarının üye sayıları, S.P.K.'da belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak oluşturulur. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye zorunluluğu yoktur.

Kurucular Kurulunun Çalışma Usulü:

GEÇİCİ MADDE 3- Kurucular Kurulu ayda bir toplantı yapar. Toplantı yer ve zamanı, ilk toplantılarda belirlenir. Genel Başkan, MKYK ve Kurucular Kurulu'nun en az 1/3'ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti Genel Başkan tarafından sağlanır. Kurul toplantılarına Genel Başkan başkanlık eder. Sekreterlik görevi MKYK'nın sekreter üyesi tarafından yapılır.

Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği:

GEÇİCİ MADDE 4- Parti teşkilat kademe yönetim kurullarının, kongre süresinde parti üyeliği devam eden kurucu üyeleri, kademenin yapılacak ilk olağan kongresinin tabii delegeleridir.

Kuruluştaki Üye Yazım Yetkisi:

GEÇİCİ MADDE 5- Partinin S.P.K.'nın 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmasından sonra alt kademe teşkilatları oluşturuluncaya kadar, üyelik başvuruları Genel Başkanlık tarafından karara bağlanır ve bu işlere özgü klasörde muhafaza edilir. Bu şekilde yapılacak üye kayıt işlemleri, alt kademelerin oluşmasından sonra ekleri ile birlikte ilgili alt kademelere gönderilir. Alt kademeler yukarıda belirtilen şekilde yapılmış üye yazım işlemlerini üye kayıt defterlerine aynen kaydetmek zorundadırlar.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kuruluş Oluşumu:

GEÇİCİ MADDE 6- (1)Kadın ve gençlik kollarının belde ve ilçe başkan ve yönetim organlarının ilk oluşumları, parti eş düzey yönetiminin görüşü alınarak, kolun bir üst düzey yönetim kurulunun yapacağı atama ile; il yönetimleri ise, teşkilattan sorumlu Genel Başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun genel merkez yönetiminin yapacağı atama ile gerçekleşir.

(2)Kolların genel merkez yönetim kurullarının ilk oluşumu ise, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının hazırlayacağı listenin, MKYK tarafından onaylanması ile gerçekleşir.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

SON HÜKÜMLER

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller:

MADDE 99- Parti tüzüğünde hüküm bulunmayan hallerde, S.P.K. Seçim Kanunları ve TBMM İçtüzüğü ile Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük:

MADDE 100- (1)Parti kurucuları tarafından onaylanmış olan 101 esas 6 geçici maddeden oluşan Liberal Parti Tüzüğü, parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle, 2820 S.P.K.'nın 8'inci maddesi gereği yürürlüğe girer.

(2) (Değişik:) 16.2.2025 tarihli 1. Olağanüstü Kongre kararı ile yapılan Tüzük değişiklikleri 1.Olağanüstü Büyük Kongre (Büyük Genel Kurul)'nin bu kararı kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 101- Bu Tüzük hükümlerini Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) yürütür.

